

Makoma: Bible for Luka

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Luka

1

¹Oungi no anu ana liki ku ñola na ku taluany eyambo no inu ina monala mukachi ketu. ²Mono tupiwa ngeyo ku tundela ku matatekelo kwa wo na likumwena na ku piluka apaki na apika no lii, ³Kwa monala siwana okwange ngao, nitwese ku kwata kuyubisisa mu uniti ku tundela ku matatekelo, na ku twesa ku ñolela ya Teofile noku kutekeya, ku twesa ku italuany, ku tundela kuma tatekelo. ⁴Ngao otwese ku limuka mu uniti eyambo eyo no lutiwa. ⁵Mwao maiwa Heroda yoili mulena wa Judea, mono kwikala muprisita Zakaria, no sitopa sa Abia. Mbiyama waye neli mwana Aaruni, e lithina lyae neli Elizabeta. ⁶O wili woo neli oshe a ku luka poso tha Mulimu, mwa na koñela e milao no mu nambela moshe Mulena, ku taama apa na nyathaala. ⁷Kono na imwa ku kwata shiwa mwana kakuli, Elizabeta neli liuma, kame o wiili woo neli mwana kwata ilimo ingi. ⁸Neli ngao, kuno Zakaria yoli muprisita poso tha Mulimu mu kalulo no sitopa no musebethi wae, ⁹Kutha na mwikaelo no maprisita no twesa ku piwa apa nengena mu Tempele tha Mulena ngao a tumbeke isense. ¹⁰Keo apo oungi no sicaba soshe mono silapela panthi, petho nako no ku tumbeka e isense. ¹¹E liñeloi lya Mulena keo likumonatha o kwaye, kuno lyo linemana kusilyo no aletare ethi no isense. ¹²Zakaria apa na limona, no yokoka, keo oingena umowa. ¹³Kono keo eliñeloi limambela ngao, koneyapa Zakaria, kakuli e tapelo thoye thina yubala; mane Elizabeta ombiyama woye mwa kwelekelwa mwana a mulume, mane muta lithina lya Joani. ¹⁴Ombo ikala naku wapela na ku nyakala, mane angi omba wapela o kwelekiwa kwae. ¹⁵Kakuli ombekala yo munene poso tha Mulena, mane ko mbatwese kunwa Veine kamba wala kao. Mane ombekala na Mepo Ethikenu yoili mu libumo lya inawae. ¹⁶Mane mbo twesa ku sikula oungi no ana Isilaele kwa Mulena, Mulimu woo. ¹⁷Yo nyiko mbo enda Mulena posos na Mepo Ethikenu na maya a Elia, ku sikula e michima no iwathoo kwana, mane na no ka sheununi ngao a piluke a kwate utali wao no ku luka, a twese ku lukisetha Mulena e sicaba esi sina kutukisethe oye. ¹⁸Zakaria keo oambela eliñeloi, "eyo omboni ilimuka na ike? Ome ambu seli ina kulupala, kame mbiyama wange naye ona kulupala." ¹⁹Eliñeloi keo limwalaba ngao, "Ome no Gabriele oyu imananga poso tha Mulimu, mane mo inatumisiwa kuwiya kwambaula noye na uku limukisa eyambo no kuwapa eyo." ²⁰"Omone, mo piluka o shamba o kwange kwamba kupitela elyo liwa eyo yambo mbo itendala, kakuli ko wa itana a mai ange kao, awo mba tendala mu nako tha teni." ²¹E sicaba no sitatela Zakaria, na ku ku komokela ngao ona simbi nako thile mu Tempele. ²²Kono apa napaena panthi no imwa kutwesa kwamba noo; keo anana ngao mwendi mwana kamona tolo mu Tempele, kakuli mwa naakomoka ambu na ku twesa kwamba nje. ²³Amaiwa no musebethi wae apa napwa, no imana na ku ukuka ku mwanda wae. ²⁴Mu maiwa no kuposo, mbiyama wae Elizabeta keo o lemupa; na uku oleka makwethi mutanu, kwamba ngao, ²⁵Omu mo nyiko ana twese ku ni tendela Mulena mu maiwa aku ni topela kuni tundisa e lishamwa lyange kwaanu. ²⁶Mukwethi no mutanu na kumweya eliñeloi Gabriele keo litumiwa kwa Mulimu mu muleneñi wa Galilea no lithina lya Nazareta. ²⁷Ku kaombeli no ungekiwa ku mulume no lithina lya Josefa, otunda mulilapa lya Davida. Elithina lyoyo kaombeli neli Maria. ²⁸Apa no lingena, e liñeloi keo liamba o kwaye ngao, "Owapele, owe ona shemupiwa, Mulimu oli noye; Ona shemupiwa mukachi no akathi oshe. ²⁹Kono apa na mumona, mwana yokoka na mwambelo wae, ku nana ngao mwikaelo mwiike owo no lumela nongeyo. ³⁰E liñeloi keo limwambela ngao, "Koneyapa, Maria, kakuli onawana sishemo kwa Mulimu. ³¹Omone, mo kwata elibumo nakutwesa kweleka mwana wa mulume, mane ngombo mute lithina lya Jesu. ³²Ombekala munene, a isaniwe ngao mwana Mulimu no kupama, mane Mulena omba mupa e situlo no ulena wa yaye Davida. ³³Omba busa anonthuwo tha Jakobo ku twalela mane oulena wae kombo upu kao. ³⁴Maria keo oambela e liñeloi ngao, "Eyo ombo itwesa ku tendala ngepi, kanti ome kona limuka mulume kao? ³⁵E liñeloi keo limwalaba ngao, "Emepo Thikenu mothi shelumukela peulu thoye, mane a mata a Mulimu no kutulumana mwa ku bubbama, mane omwana no kukena mbo elekiwa okwoye, omba isaniwa mwana Mulimu. ³⁶Kona kuli, Omapa Elizabeta naye ona lemupa mwana wa mulume munako no uñulupathi waye, mane kuno ko kwethi no mutanu na kwethi ku mweya, okwaye no limukiwa ngao liuma. ³⁷"Kakuli kwa Mulimu, njeko sa ku twesa ku kalupa." ³⁸Maria keo oamba ngao, "Ome no poi wa Mulena. Kwikale ngeyo ku neku thange kutha na lii lyoye." Eliñeloi keo lilunda okwaye. ³⁹Maria keo oimana mwao maiwa kunyangupa nakutha mu malundu, mu muleneñi wa Judea. ⁴⁰Keo o kengena munziwo tha Zakaria, na ku kalumelisa Elizabeta. ⁴¹Mono ku tendala ngao, apa Elizabeta na yuba Maria yo lumelisiwa, o mbututu keo onyanganya mu libumo, Emepo Ethikenu keo thi thinguluka Elizabeta. ⁴²Keo o nanula ku lii na kwaamba ngao, "Ona fuyawethiwa mukachi no akathi oshe, mane kuna fuyauliwa neso sina shimbiwa mu libumo lyoye. ⁴³Kono kwa wiya ngepi ngao, o inawa o Mulena wange atwese kuwiya kuni potela ome? ⁴⁴Kakuli apa e lii no lumela lwoye apa lnei ku ngwela mu matwi ange, omwana keo o nyanganya mu ku wapela mu libumo lyange. ⁴⁵Okwite mbuyoti oyu na kwitanethe; kakuli eso no siambiwa kwa Mulimu mbo twesa ku tendela. ⁴⁶Maria keo oamba ngao; "E mepo thange tha lumbeka Mulimu, ⁴⁷Emepo thange kame thina table mwa Mulimu, O muyoisi wange. ⁴⁸Kakuli ona twese ku topela outwi wange ome no poi wae; Mumone ngao, a masika oshe kutha poso atamba kwamba ngao ni kwite mbuyoti. ⁴⁹Kakuli oye no mata ona twese kuni tendela ikulu; mane elithina lyae litwese ku lumbiwa. ⁵⁰E sishemo sae se kala peulu thao no ku mwiypa mu mikowa thoshe. ⁵¹Ona monalisa na mata e likaa lyae; naku twesa ku tapa-tapa a no uku kumusa mukachi no michima thoo. ⁵²Ona twese ku tulula a no mata a manene pa itulo yoo, na ku tuleka a no kutwesa ukuusa pashi. ⁵³Ona twese kwi kutisa aa no nthala na iwa, mane a no kufuma ona usula makaa-kaa. ⁵⁴Ona tusu Isilaele o poi wae, kwanuka e sishemo sae. ⁵⁵Omo na sepisetha kwa kanyakulyetu, kwa Abrahamana na lusika lwaye loshe, kutwala poso. ⁵⁶Keo Maria o ikala naye makwethi maatu na uku thika ku nthuwo thae. ⁵⁷Elizabeta keo e nako thae no kweleka thi kuma mane keo oeleka

mulume.⁵⁸ Apo a no kutunga naye na pae na yuba omo Mulimu na mu monisetha e sishemo e sinene, na twesa ku wapela pamweya naye.⁵⁹ Neli mu liwa eli no mutanu na maiwa matu, elyo neya ngao atwale o mwaikana ku mukande, mane mwana inga ku muta e lithina lya yaye Zakaria.⁶⁰ Inawaye keo o alaba na kwamba ngao, "Batili, mwa pakiwa elithina lya Joani." ⁶¹Kono keo a mwambela ngao, 'njeko shiwa omweya kwa poye oyu isaniwa nelyo lithina.⁶² Keo a nyatetha yaye ngao anangise e lithina eli ana wapele kuta omwana.⁶³ Zakaria kaye popo keo shokoliwa mane o lulimi lwaye keo lu manguka; keo o twesa kwamba, ku lumbeka Mulimu.⁶⁴ Okanwa kaye popo keo ka shokoloka mane o lulimi lwaye keo lu manguka; keo otwesa kwamba, ku lumbeka Mulimu.⁶⁵ O umowa keo uingena oshe a na tungu pepi no mane olu lukuwa keo thinguluka mukachi no malundu a litunga lya Judea.⁶⁶ Ao oshe na yuba na buluka umichima thoo, kwamba ngao, oyu mwana mwa kula ku piluka wa ngepi? kame e likaa lya Mulimu mono liikala naye.⁶⁷ Keo Zakaria o mushemi wae oikala na mepo ethikenu, keo o polofita kwamba ngao; ⁶⁸Ku lumbiwe Mulena Mulimu a Isilaele, ka kuli o neyi kupota na kwiya ku lukula e sicaba saye.⁶⁹ Kakuli ona tutelele o mutoisi no mata mukachi no nthuwo tha poi waye Davida, ⁷⁰Omo na twesa ku limukisetha na tunwa. no mapolofita ae awo nekala ko ku ma tatekelo no litunga.⁷¹ Ngao atwese ku tuyoisia mukachi no ila yetu na mu makaa na no kutu thimba oshe.⁷² Atwese ku tenda aka iwetu no kale na sishemo; mane anuke o wonyi waye ou no ku kena; ⁷³Wetini o u onyi na kuonyeka kwa iwetu Abrahama, ⁷⁴No kwamba ngao yo na mana ku tu lamwena mumakaa no ila yetu, keo tutwese ku mu sebeletha na ku tamau mowa, ⁷⁵Otuli mu ku kena na mu niti poso thae mu maiwa oshe no upilo wetu.⁷⁶ Mane owe, o mwaikana o munyonyo, mo isaniwa o mupolofita wa Mulimu. Kakuli ombotha poso tha Mulena Mulimu ku lukisa e nthila thaye.⁷⁷ Mane o twese kupa e sicaba saye ku limuka ngao mo sitwesa ku yoisia mona e ibi yo ina swaleliwa.⁷⁸ Ka kuli Mulimu okwite mwikaelo wa mafike ngao e litwa lyae lya leta malungasiku ku wilu ku wiya ku tu potela.⁷⁹ Kupa liseli kwawo a natomana mu simbwi na mu muthimbi thimbi n olifu, mane lya nangisa a mau lu etu mu kachi no nthila nombula mifili-fili.⁸⁰ O mwana keo o kula na ku tiya mu neku no mepo e thikenu mane ma nekala mu lialupa kupitela e liwa neya ku monala poso tha Isilaele.

2

¹Mwetho nako no kuwiya taelo ku tundeela kwa Sesare Augusto tha kwaamba ngao, e litunga lyoshe likuñolise. ²Oku ku kuñolisa mona kutendaala aka no pili Quirinius yoli mubusisi wa Siria. ³Anu oshe keo atha ku liku ñolisa, munu na munu mu munthi wae.⁴ Josefa keo o kambama ku tunda ku Galilea, kutha mu mulenefi wa Nazareta kwingena mu Judea, kutha na munthi wa Davida nowisaniwa Betelehemu; kakuli naye neli wa mukowa, na lusika lwa Davida. ⁵Keo o kañoliwa pa mweya na Maria, O mbiyama wae na engekela, oyo no kwata o libumo.⁶ Mono ku tendala ngao, kuno ali ngeyo, O maiwa aye no kweleka keo apwa! ⁷Keo oeleka mwanae no mweli na ku mu bungela mu ito no umbututu, mane keo o mulaleka munthango, kakuli neli njeko ndao mu nthuwo no angenda.⁸ Alisani nekalako mwelyo litunga, mane mwa na pila ku milaka kutha na ku tona ku mamela e milaka no imunanuyo, ousiku woshe. ⁹E liñeloi lya Mulimu keo liya kwimana poso thoo e kanya tha Mulimu keo thyapaka mukachi, mane keo eyapa yonene.¹⁰ E liñeloi keo lya ambela ngao, ko muneyapa, kakuli neli na miambela yambo ya kumi wapelisa yonene, etho mo thitamba kupiluka tabo tha munu na munu yoshe. ¹¹Kakuli, pelo okwenu kuna elekiwa mwa lino liwa, mu munthi wa Davida o muyoisi, oye Kresite O Mulena. ¹²Esi mo sipiwa sisupo okwenu; Mo muwana o mbututu ona fekiwa mu maina, yona lalekiwa mu nthango.¹³ Apo wangu-wangu keo kwiya ku kuwana pamweya na liñeloi, o ungi no mpi no kuwilu, ku lumbeka Mulimu kwambaula ngao; ¹⁴E kanya thikale kwa Mulimu, mane e kotho thi kaleko muno mu litunga, naanu awane kushemupiwa yonene.¹⁵ A mafeloi apa natunda poo nakukela ku wilu, a lisani keo akwambaulisa ngao, "Tuyoyoke tuthe ku Betelehemu tu kamone eso siambo sina monala okwetu, eso Mulimu ana tulimukisa." ¹⁶Keo a nyangupeleko, na ku kawana Maria na Josefa, na mbututu yona lalekiwaa mu nthango.¹⁷ Apa na mu mona na twesa kwaambaula tonene e yambo noyo mbututu eyo na tonweliwa. ¹⁸Oshe aa naiyuba, na ku komokela eyo yambo omu na ya tonwelela a lisani. ¹⁹Maria keo o buluka eyo yambo na ku ikengela siwana mu muchima waye. ²⁰A lisani keo akuthika, kuno atha na kulumbeka Mulimu mu inu yoshe eyi notwesa ku yuba na kui kumweena, kuthomo na ya tonwelela anu.²¹ A maiwa mutanu na maatu apa na pwa, noku twala o mwaikana ku mukande, keo a muta elithina lya Jesu, elithina e liñeloi no limuta njekale a lemupiwe mu libumo lya nyina. ²²Apa maiwa noku lala a kaowa a napwa, kutha na mulao wa mushe, keo a atwala o mwaikana ku Jerusalema. ku ka mutaleka kwa Mulena. ²³Omu kuna ñoliwele mu mulao wa Mulimu ngao; "Omweli no Mulume yoshe oyutateka o lweleko, mwe saniwa ngao ona keteliwele Mulimu." ²⁴Keo atenda ngeyo esitabelo kutha neso sinañoliwa mu mulao wa Mulimu na kuleta, "Makuchi meli, kapa tu ngwilimba twiili." ²⁵Monokwikala o mulume mu Jerusalema no lithina lya Simioni. Oyo mulume neli waku luka, mwana belekela Mulimu yoli yoye no ku yoisa Isilaele, mane e Mepo e Thikenu mono thikala peulu thaye. ²⁶Mwana limukisiwa ku Mepo e Thikenu ngao komba mono lifu kai, keti apa welimba mana ku kumona na Kresite.²⁷ Mwana letiwa na mepo e Thikenu mu tempele. A shemi aye apa na leta o mwaikana Jesu, ku wiya kutenda ngeyo o kwaye kutha nomo wambela o mulao. ²⁸Simioni keo o yoyola omwanikana mu makaa aye, na ku lumbeka Mulimu ngao; ²⁹"Molyange o lukuule o poi woye ngao atwese kwenda mu kotho, kutha mu lili lyoye." ³⁰Kakuli a meo ange ana twese kumona oku yoisa koye. ³¹O kuyoisa ona twese ku lukisa kwikala poso no sicaba soye. ³²Litwese ku piluka e liseli no ku munyeka e sicaba soshe thipiluke tho kanya tha Isilaele eso sicaba soye. ³³Keo yaye Josefa na inawaye na komokisiwa kweyo yambo esicaba no simumwanabaulisa. ³⁴Keo simioni o afuyawetha, na kwambela Maria o inawaye ngao, "O mone, oyu mwaikana, atwaliwa ku kufa naku kuyoya no ungimu Isilaele eso mbo sipiluka so sisupo mbo sikanisia." ³⁵Konakuli, o mwondo mbo utwesaku yaa ku muchima ngao, e minano no ku muchima ethingi ngo thitwese ku limukiwa. ³⁶Keo no kwikala, Anna o mupolofita no mukathi omwana Fanuele, no mukowa wa Asere! Neli ñulupathi kame

mwana ikala na mukwanthwayeilimo mutanu na iili kutundela ku wombeli waye. ³⁷Kame oyu mukathi neli mukathafela oyu nokwata e ilimo makumi mutanu na maatu,na ilimo ine (84),kame no imwa kutunda mu tempele mwa na sebetha MULimu ousiku na mwinonga kuno yo ku yumenanga e ilya na kulapelanga. ³⁸Mukuwiya mwetho nako,no lumbeka,na kutwesa kambaula ya Jesu ku sicaba soshe esi no sitatela o ku liululwa kwa Jerusalema. ³⁹Apa na mana kutenda yoshe kwendela na mulao wa Jesu, keo a ukuluka ku Galilea, ku munthi no apoo, ku Nazareta. ⁴⁰Apo keo o mwanikana okula na ku piluka wa ku kola muneku no mepo e Thikenu ku kwata e thibo mane na sishemo sa Mulimu mono sikala peulu thaye. ⁴¹A shemi aye mwa nathanga ku Jerusalema silimo na silimo, munako no mukiti wa Paseka. ⁴²Jesu apa na kwata e ilimo likumi na ilimo iili, keo atha naye ku Jerusalema kwendeela na sitho no mukiti wa Paseka. ⁴³Apa maiwa no mukiti na pwa,apo aukuluka, Jesu keo o siala mu Jerusalema; mane Josefa na inawaye na imwa ku limuka ngeyo. ⁴⁴Mwana naana ngao mwendi ekala mukachi no limbuta no anu,na twesa kwenda mwendo wa liwa limweya; keo eya ku musaela mukachi no apoo na mukachi no anu na kulimuka noo ambu. ⁴⁵Apa na kwanga ku muwana,keo a ukuluka ku Jerusalema kuno atha na ku musaela. ⁴⁶Ko ku napiti maia maatu,neya ku muwana mu Tempele,yoli pakachi ko maluti,kuno yotha na ku tethetha na kwepaula maputho. ⁴⁷Oshe awo na muyuba na ku mutethetha,na komoka yonene e kutwisiso thaye na makalabo aye. ⁴⁸Apa namumona,na ku komkela yonene;mane inawaye keo o mwambela ngao, "Mwanange,ike apo na tutende ngeya? 'Omone iwo name,twa ku saela kuno tuna thiyeleye! ⁴⁹Keo o alaba ngao, mo muna ni saelele ike? komwa ilimuka ngao na swanela kwikala kweyi no yambo ya tate ndi? ⁵⁰Kono apa naimwa ku yubisisa eso siambo naa ambela. ⁵¹Keo o shelumuka noo kutha ku Nazareta. Notwesa ku kusa kushi ku neku thoo. Kono inawaye keo o buluka yoshe eyo yambo mu muchima waye. ⁵²Jesu keo o kula muneku no utali na mu ku tundupa,mane no twesa ku wapelisa Mulimu naanu oshe.

3

¹Mu thilimo tho limukumi na mutaanu mu putho tha Tibere Sesare- Ponse Pilato yoli mubusisi wa Judea, Heroda yoli mulena wa Galilea, minaye Filipi yoli mulena wa litunga lya Itureya na Trakonita, na Lisanyasi yoli mulena wa Abilene, ²Anna na Kayafa ali ma pulisita akulu-e lii lya Mulimu ke liwiya kwa Joani mwana Zakaria mu lihalaupa.³O tha mu litunga lyoshe ina zthinguluka Jordani, ku kutatha kolobeztho ztha ku baka na thwalelo tha ibi.⁴Wendi o mu ku na n'olieliwa mu buka ztho lii lya Isaya o mupolofita, "E lii lya mweya oyu kuweela mu lihalaupa, 'Mu wapithe e nthila ztha Mulena, mu pange a manthila aye a kuoloka⁵E misindi thoshe mo thi bumbekiwa, e lilundu na kalundunyana mo iumbuliwa, e mikwakwa tho kupeta mothi ondololiwa, na ikana kuli thiwana mo ipangiwa mikwakwa, ⁶munu na munu yoshe mwa mona oku yoyitha kwa Mulimu."⁷Keo Joani o ambela e limbuta no li wiya okwaye ngaa aa kolobethe, "Omwe mwana amili! Oyu na mi lemutha ngao mwi yape ku ungu wiya ani?⁸Pa libaka eli, mu paka iuyan u lu kele a kubaka, ko muna tateka ku kwa ambela mu kachi, 'Tu kwite Abulahama o iwetu,' kakuli na mi ambela ngao Mulimu atwetha ku letela Abulahama ana ku tunda apa mawe.⁹Napano a kamo kana lukuthethwa o muzthizthi no itondo. Keo e thitondo na thitondo ethi kana ku paka iuyan u iwa mo thi tumuniwa na ku thi yumbela mu mulilo."¹⁰Keo e limbuta li twalela ku mu ipula ngao, "Tutende ngepi?" ¹¹O alaba na kwa ambela, "Haiba omweya o kwite ito yiili, a lukela ku ku tapela noyu kana ku kwite, no yu kwite ilya a tende mu mweya."¹²Atelisi nao na wiya ku ku kolobezthiwa, na mwa ambela, "Muluti, tu tende ngepi? ¹³Wa ambela ngao, "Ko mu na shimbanga mali a ku piteela aa muna laeliwa ku shimba."¹⁴Masocha nao a mwipula, ngao, "Otweni? Tutende ngepi?" O ambela, "Komu na shimba mali ku munu yoshe mu ku pindekeztha, kame ko muna angeztha munu ya maluzthi, Mukolwe a mali muola."¹⁵Apo anu ana nyolelwa ku mona oyo Kelesite ku wiya, oshe a ku komokela mu micima ya Joani, kapa a twetha kwi kala Keleite. ¹⁶Joani o alaba mu ku ambela oshe, "Shinani ome, na mi kolobeztha na meyu, kono kwali oyu wiya no kupito me ku machi, mane ome ko ni swanela shiwa ku manguna e miala no masanda aye. Mwa mi kolobeztha na Mepo thikenu na mulilo. ¹⁷Okwite liselo mu likaa lyaye a komboole pa liyanekelo lyaye no ku ungeka o ulto mu nthuwo zo ku bulukela. Kono mwa tumbeka e itakataka mu mulilo wo mbula kuzthimiwa."¹⁸Na makutaztho mangi kame, Joani mwa na chumwaela a makande mawa kwa anu. ¹⁹Herod o mulena mu manyima no ku nyathiwa pa kulama Herodias mbiyama minaye, na pei no kwipa yoshe Heroda na tenda, ²⁰o ekezhapo pei yoshe, pa ku kiyela Joani mu tolongo. ²¹Keo mono kuwiya ngeya, apa na kolobeztha anu oshe, Jesu naye keo o kolobethwa, yoli muku lapela, a mawilu a shokoloka, ²²na Mepo thikenu mulutu u mushelumukela endi likuchi, na lii li tunda ku wilu, "Owe Mwanange, sakata-kata wange, Ina wapele okoye."²³Jesu apa na tateka o musebezthi waye yoli pepi na makumi maatu a ilimo. Neli mwana omu no ku kengeleliwa) Josefa, mwana Heli, ²⁴mwana Matate, mwana Livi, mwana Meleki, mwana Jonai, mwana Josefa. ²⁵Josefa neli mwana Matatia, mwana Amosi mwana Nahumi, mwana Esili, mwana Nagai, ²⁶mwana Maate, mwana Matatia, mwana Semeini, mwana Joseki, mwana Joda. ²⁷Joda neli mwana Joanani, mwana Resa, mwana Zerubabele, mwana Salatiele, mwana Neri, ²⁸mwana Meleki, mwana Adi, mwana Kosamu, mwana Elimadamu, mwana Ere, ²⁹mwana Joshuwa, mwana Eliza, mwana Jorimi, mwana Matate, mwana Livi. ³⁰Livi neli mwana Simioni, mwana Juda, mwana Josefa, mwana Jonami, mwana Eliakimi, ³¹mwana Melea, mwana Mena, mwana Matata, mwana Natani, mwana Davida, ³²mwana Jese, mwana Obedi, mwana Boazi, mwana Salumoni, mwana Nashoni. ³³Nashoni neli mwana Aminadabi, mwana Adamina, mwana Arni, mwana Hezironi, mwana Peresi, mwana Juda, ³⁴mwana Jakobo, mwana Isaka, mwana Abulahama, mwana Tera, mwana Nahori, ³⁵mwana Serungi, mwana Reu, mwana Faleki, mwana Ebere, mwana Shila. ³⁶Shila neli mwana Kainani, mwana Arifakasadi, mwana Sema, mwana Nuwe, mwana Lameki, ³⁷mwana Matusela, mwana Enoke, mwana Jaredi, mwana Malaleele, mwana Kainani, ³⁸mwana Enosi, mwana Seta, mwana Adama, mwana Mulimu

¹Keo Jesu, mu kuumba o Mepo thikenu, ouka kutunda ku lyambai lya Jordani na ku twaliwa ku Mepo mu lihalaupa, ²omo mu maiwa makumi mane mona ka ethekiwa kwa Diabulosi. Njeko ethi na lya mu maiwa ao, keo ku mamaneeno netho nako mona fa nthala. ³Diabulosi o amba okwaye, "Endi owe o Mwana Mulimu, o laele eli liwe lipiluke ithima." ⁴Jesu o mu alaba, "Kuna n'oliwa, 'Munu ka yoya ithima ambu kao.'" ⁵Keo Diabulosi otwala Jesu peulu na ku mu monitha e mibitho no pano pashi mu ka nako ana. ⁶Diabulosi o mu ambela, "Mo ni kupa a maata oshe a na unene woshe, kakuli na ipiwa, kame na twetha ku ipa woshe ni thaela. ⁷Keo, kumona oni kubamela na ku ni lapela, moi kala yoye." ⁸Kono Jesu o mu alaba na ku mwa ambela, "Kuna n'oliwa, 'mo lapela Mulena Mulimu woye, na ku musebethela yo foti.'" ⁹Keo Diabulosi o twala Jesu ku Jerusalema na ku mu paka pa muongola wo tempele, na ku mu ambela ngao, "Endi we Mwana Mulimu, oku ngwithethe pashi. ¹⁰Kakuli kuna n'oliwa, 'Mwa laela a mangeloi aye baken'isa thoye,' ku ku thileletha," ¹¹kame, 'Mwa kuyoyolela muwilu mu makaa awo, ngao kona ku lenga e liiulu lyoye pa liwe.'" ¹²Ku mu alaba, Jesu o amba, "Ku na ambiwa, 'Kona paka Mulena Mulimu woye mu muliko.'" ¹³Diabulosi apa amana ku lika Jesu, keo omu thiya yofoti kutwala ku nako zthaztho. ¹⁴Jesu keo o uka ku Galilea mu machi no Mepo, keo oku yubala kwaye ku ku asanya mu ibaka yoshe ina zthinguluka liya litunga. ¹⁵Keo o tateka ku funditha mu ma sinagoge oo na ku lumbiwa kwa anu oshe. ¹⁶Owiya mu Nazareta, o mu na kulela, na, shina o mukwa waye, o ingena mu sinagoge mu liiwa lya Sabata na ku imana ku bala ku tiitha. ¹⁷O piwa e buka za mupolofita Iasya. O apula e buka na kuwana apa pa na n'oliwa, ¹⁸"O Mepo za Mulena uli pange, kakuli ona ni wethe ngao ni ambe a mai mawa kwa botana. Mwa na ni tuumu ku wiya ku tolokela tukuluho kwaa na apika na kumona kwaa no kufa meo, na ku lukulula ao ana lyateliwa, ¹⁹ni yubalithe e thilimo tha Mulena tho thishemo." ²⁰Keo o feka e buka, na ku thi pa ku mupika, na ku toomana. A meo aanu oshe mu sinagoge a mu lupukela. ²¹O tateka kwaambaulo no, "Pelo e lin'olo lina kwamithiwa o mu tethethetha." ²²Oshe ambaula yo ku mu lumbaetha na ku komokithiwa ku mai no mutha atunda mu kanwa kaye, na kwi pula, "Ka mwana Josefa oyu kau?" ²³Wa ambel, "Thikuma mbo mwa mba, ezthi nguli, 'Dokota, o ku yoyithe ofochi, yoshe tu na yubu ei ona tende mu Kapernauma, o itunda umweya na mu tolopo thaye.'" ²⁴Kono o amba ngao, "Thikuma na mi ambela ngao, njeko mupolofita no a mueliwa mu tolopo thaye. ²⁵Kono mu thikuma na mi ambela ngao no kwi kala a mukafela angi mu Isilaele mu nako tha Eliya, e nako nothi fekiwa o mbyumbyulu mu ilimo ya atu na makwezthi mutaanu na kwezthi ku mweya na nthala thikulu thi wiya mu litunga. ²⁶Kono Eliya no shemwa ku tumiwa shiwa ku omweya, kono kwa Zerefate mu Sidoni, ku mukafela no yoya muya ambu. ²⁷Neli a satambi angi mu Isaele mu nako tha Elisha o mupolofita, kono njeko shiwa omweya no kenithiwa kendi Namani wo ku Siria." ²⁸Anu oshe na ikala mu sinagoge keo a amba na ku lwana apa na yuba ei inu. ²⁹Aimana ku mu chiztha mu tolopo, na ku mu twala peulu no kalundu apa no thi umbelwa e tolopo thoo, ngao aka mu yumbe aa limukele kushi. ³⁰Kono keo opita mukachi koo na kuztha ku thibaka thatho. ³¹Keo otha ku Kapernauma, mulenen'i mu Galilea, na ku katateka kwa funditha lya Sabata. ³²Na komoka ku tuto thaye, kakuli mo na amba na maata. ³³Keo mu sinagoge no kwikala mulume no kwata mepo tha lidimona lya manthilo, keo li kuwela na lii liklu, ³⁴"Aha! ike tu kwete noye, Jesu wa Nazareta? Mona wiyele ku tuyunditha? Na limuka ngao owe ani-Mukenu wa Mulimu." ³⁵Jesu o kalimela e lidimona ngao, "Ko na amba! Otunde o mwaye!" O lidimona apa no lingwithetha o mulume pashi mukachi kwa anu, keo li mutunda, no lishemwa ku mu olofatha shiwa panyonyo. ³⁶Anu oshe na ku komokela, na ku twaleela kui ambaula munu na mukwaye. Ngao, "Mai a mushobo mwike a? A laela e mepo to mazthilo na ulena na machi keo ya tundamo." ³⁷Keo a makande, aye a ku yamba mu ibaka yoshe ina zthinguluka thiya sibaka. ³⁸Apa Jesu a thiya e sinagoge na kwi ngena mu nthuwo tha Simoni. Ngeno o nyamunya Simoni mona kola fivele tha kunjanjitha, keo a mulombela enene muthibaka thaye. ³⁹Keo o imana kunyonga na ku kalimela e fible, keo thi munthiya. Wangu-wangu o imana na ku tateka a ku belekela. ⁴⁰E liiwa apa liika, anu aleta kwa Jesu oshe ana kola e ikola no mifuta. O kambeka a makaa aye pa anu oshe na kwa yoyitha. ⁴¹Madimona nao natunda mwa angi, ku lila na ku amba, "Owe o Mwana Mulimu!" Jsu okalimela a madimona na kwa kanitha kwamba, kakuli na limuka ngao oye Kelesite. ⁴²E liiwa apa lithila, otha muthibaka tha ku olama. Limbuta lya anu mo na muthaela na kwiya ku thibaka na ikala. Alika ku mwi kalitha nga a kana athiya. ⁴³Kono o ambela ngao, "Na lukela ngao ni ka kutathe o evangeli tho mubutho wa Mulimu, mu milenen'i thatho thingi, kakuli eli lya libaka no ni tumiwa kuno." ⁴⁴Keo o twaleela ku kutatha mu ma sinagoge oshe no mu Judea.

¹Mono ku tendala ngao apa anu na ku waneka pa mweya na Jesu kuno atha na ku tethetha ku lii lya Mulimu, keo o wiya kwimama pepi na munanga no lithiya lya Genesareta. ²Jesu keo o mona isepe iili yo ili pa mulundu. A ndui mwana longoka mu mato mane keo a wiya ku tateka kusha a maothi oo pa mulundu. ³Jesu keo okela mu wato umweya owo no upiluka wa Simoni, na ku wiya kumu lombamba ngao au fuule kanyonyo ku utundisa pa likamba ku ushenyisetha mu meyu. Keo o tomana na ku kalisa ku luta anu kuno yoli mu wato. ⁴Apa Jesu na manisa kwambaula, no ambela Simoni ngao, "O fule o wato o utwale mu meyu no kunoña kame muka yumbele e lyothi lyenu mu meyu muka yamba kame." ⁵Simoni keo o alaba Jesu na kwamba ngao, "Mulena, mo tu na yamba o usiku woshe, mane kotwa iwana simweya kao, kono kabakala e lii lyoye moni laleka kame ngao tu yambe." ⁶Apa na manisa ku tenda ngeyo, na wana sii thingi, mane na maothi keo a inga ku yatauka. Apo keo a nyatetha a onyi oo mu wato o ukwao ngao a wiye a tuse. ⁷Apa na wiya na wiya kumbisa a mato oshe, ngao keo a mato a inga ku thama. ⁸Kono Simoni Pitrosi, apa na mona ngeyo, Keo o ngwela kumaulu a Jesu, na kwamba ngao, "O tunde o kwange, kakuli no munu wa sibi. Mulena." ⁹Kakuli mwana ku komokela, kupaka nao oshe

nekala naye, mu ku twesa ku kwata esi etho na shimbaba. ¹⁰No kwi kala ngeyo kwa Jakobo na kwa Joani, ana Zebedea, ao na piluka aonyi a Simoni. Jesu keo o ambela Simoni ngao, "Kone yaapa, kakuli kutunda peno mo piluka wa ku yamba anu." ¹¹Apa na wiya ku fweka, na wiya ku siya e inu yoshe na ku kalisa ku mu koñeela. ¹²Mono ku tendala ngao kuno yoli mu munthi u mweya, o mulume no mbingwa mwana ikala omo. Apa na mona Jesu, no ngwela pashi na lupala lwaye na kumu lombakuno yo amba ngao, "Mulena, ndi wa saea keo oni kenise." ¹³Keo Jesu o ondola o e likaa lyaye na ku mu kwata, na kwamba ngao, "Na saela. O kene." popo keo e mbingwa thi mu tunda. ¹⁴Mwana mwambela ngao kana tonwelako munu kono keo o mwambela kame ngao, "O ku thele, kono oka ku biye ku muprisita kame oka tende na sitabelo no ku ka ku kenisa, kutha nomo Mushe na lailela, ka kuli ngo upiluke upaki o kwoo." ¹⁵Kono aka pupo kaye keo ka kwasana koshe koshe, mane na anu angi keo a wiya ku ku wananga kumu tethetha yo luta mane na kwa yoisa ku matuku no mifuta. ¹⁶Kono oye pa mweya mwana ikalanga mu lyuwa ku ka lapela. ¹⁷Mu nako thi mweya Jesu yotha na ku luta, keo ku wiya a Mafalusi na a luti no mulao ku wiya ku tomana kono mwana tundela mu minthi thoshe tha Galilea na Judea mane ku paka na Jerusalema. A maata a Mulena no ku yoisa anu mwane kala naye. ¹⁸Keo a lume na yoyola ku shimba o munu no polyo pa musheme a wiya, na ku kalisa ku saela kwa kwi ngenisetha oyo munu mu kachi ngao nga ka lale pepi na Jesu. ¹⁹Na imwa ku wana kwa ku mwi ngenisetha ka kuli anu neli angi yonene, keo a thina pa mwongola no nthuwo na ku mu shelumuna peulu no masenge, kuno yoli ngeyo pa musheme, na ku mushelumuna ku mu pitisa mu kachi no anu, ku mu letaposi tha Jesu. ²⁰Pa ku mona e tumelo thoo, Jesu keo o amba ngao, "Woyu munu, e ibi yoye ina ku swalele." ²¹A ñoli na Mafalisi keo a tateka kwipula owo mwambelo, kwamba ngao, "Kandi ani oyu amba eyi no lishendemekela ngeya? Munu mwiike oyu twesa ku swalele e ibi keti Mulimu?" ²²Kono Jesu pa ku limuka eyi na naana, no alaba na kwamba ngao, "Ike apa mwi pula esi siambo mu michima thenu?" ²³Sipi so si lelu ku siamba, "Eibi yoye ina ku swalele" kapa kwamba ngao, "O imane o ende?" ²⁴Kono ngao ngo mu limuke ngao o Mwana munu kandi a kwata maata pano pashi a ku swalele e ibi, "--- keo o ambela oyo mulume no polyo--- Na kwambela ngao, o imane, o shimbe o musheme woye othe ku nthuwo thoye." ²⁵Mu wangu wangu keo o imana poso thoo na ku shimba o musheme waye apa na lala. Keo o enda na ku ku thela ku nthuwo thaye, ku lumbeka Mulimu. ²⁶Anu oshe mwana ku komokela mane keo a lapela Mulimu. Ne kala na umowa, na kwamba ngao, "Pelo tuna mono ya ku komokisa." ²⁷Apa eyi no imana ku tendala, Jesu no tundako na ku wiya ku wana o mutelisi no lithina lya Livi yona tomana pa nthuwo no mutelo. Jesu keo o mwambela ngao, "O ni koñe." ²⁸Keo Livi o imana na ku koñela Jesu, ku teneka e inu yoshe. ²⁹Keo Livi oka tendela Jesu o mukiti wa malyalya ku nthuwo thaye. Oko ku nthuwo mono kwi kala anu angi no mutelo kupaka na anu ao na umba pa tafule kulya na Jesu. ³⁰Kono a Mafalisi na añoli keo a bilaela kwa lutiwa a Jesu, kwamba ngao, "Ike apa mulya na kunwa pa mweya nanu no mutelo na no sibi?" ³¹Jesu keo o alaba ngao, "Anu no ku yoya ka saela mupangi kao, keti ao no ku kola. ³²No ni mwa ku wiyela kwi sana a no ku kena ambu, kono mono ni wiyela kwisana a no sibi ngao a bake." ³³Mwana mwambela ngao, "A lutiwa a Joani mwana ku yumenanga e ilya na ku lapela, mane na lutiwa no Mafalisi kame ngeyo. Kono a lutiwa oye a lya na ku nwa ambu." ³⁴Jesu keo o alaba ngao, "Kwa twesala kandi ngao a onyi noyo lama a ku yumene e ilya kuno oyo lama o ili no pa mweya?" ³⁵Kono a maiwa a wiya ao oyo lama mba shimbiwa ku mu tundisa kwa onyi aye, keo mwao maiwa a onyi aye a swanela ku ku yumena eni e ilya." ³⁶Keo Jesu kame o ambela e nguli ngao, "Njeko munu wa ku yataula ipala no sito sipya ngao a thika thikise pa sito no kale. Ku mona ona tende ngeyo, keo mwa yataula ambu e sito sipya, mane na ipala no sito sipya keo ko ikwelele na ipala no sito no kale kao." ³⁷Njeko kame munu wa ku twesa ku mwaela o Veine o mupya mu ipapa no kale no veine. Ku mona ona tende ngeyo, o veine o mupya keo mwa tuwa e ipapa, mane na veine keo mwa mwaela, mane kame na ipapa no veine keo mo ipa. ³⁸Kono o veine o mupya a swanela ku pakiwa mu ipapa e ipya. ³⁹Njeko o munu o saela kunwa o veine no kale o twesa ku saela e ipya, ka kuli mwamba ngao, "Eyi no kale ili siwana."

6

¹Pano ngeno muno ku te ndahala ngao lya Pumulo Jesu neli a pita mu yanda, mane alutiwa aye neli achola o ilya mane atateka kulya. ²Kono a ku amwea ma falisi amba ngao, 'ike mutenda sinu noha mbula kutendiwa lya pumulo?' ³Kua alaba, Jesu yo amab ngao, 'kamu ihuba eyi na tenda Davida apo na fo nthala, oye mane na anu na ikala naye?' ⁴Mwa nazi munthuo no Mulimu na ku himba ilya na pakela Mulimu ku lya, mane napa anuayenda naye, shiwa ngao eyo ilya monoiliwanga ambu ku maprista. ⁵Cwale ambela Ngao, 'Mwana Munu mulena hiwa mu liwa lya pumulo.' ⁶Mono kutendahala ngao mu liwa likwalyo no pumulo mwa natha ku sinagoge mane nakuka luta anu okwo ben. Mono kuikala munu walikaha lya ku kukuta. ⁷A n'oli na falisi namu topela kumonga ngao mwa polisa munu eli no pumulo, ngaomu kwate ka shaka. ⁸Kono mwana limuka eyi na kengelile, keo wambela munu no likaha lya kukuta, 'I mane, imane mukachi kwo.' keo oyo munu popo yo imana na Jesu yo ambela ngao, 'Na mi ipula, "uwa kutenda iwa mu liwa lya pumulo kamba kutenda uyi, ku pi liso moyo kapa ku ipaa moyo?"' ¹⁰Keo watopela oshe na kwambela oyo mulume, 'Ondo lole likaha lyoye,' keo tenda ngeyo, likaha lyae keo li piluka siwana. ¹¹Kono mwana lwana yo nene naku kengelo mwa tendela Jesu. ¹²Mono kutendahala ngaomwao ma yiwa mwa naza mu malundu kuka lapela. Mwana lapela usiku woshe ku Mulimu waye. ¹³Apo ku tenda mwi nonga, keo itana alutiwa aye, keo ketapo alutiwa atenda likumi na ili, keo wa itana ngao apostola. ¹⁴Mathina awo neli Simoni (oyu na itaniyo Pitolosi) na mu ku lwaye Andreyasi, Jakobo, Joani, Filipi, Bartolome, ¹⁵Mateu, na Tomasi, Jakobo wa Alfea na Simoni yo ita niwa Zeloti. ¹⁶Na Judasi Isikariota oyuna piluka mu taluli. ¹⁷Keo Jesu otunda pa lilundu no keo shulu muka pasi na limbuta lya alutiwa aye mane na limbuta lya anu apana ku Judea mane na Jerusalema na pana kuli kamba lya Tire na Sidoni. ¹⁸Mwana wiya kumu te thetha naku wiya ngao a wane ku polisw ku matuku awo. Aa no ku ka taziwa ku mepo nya nguny mwana polo. ¹⁹Munu oshe mu li mbuta mwana hanele kumu

ngunyuta kakuli mata aye no ku polisa neli atunda okwaye, mane mwana polisa oshe.²⁰Keo topela alutiwa aye keo amba ngao, "mbuyoti za ikale kwenu no mbula kufuma, kakuli mubuso wamulimu wenu."²¹Mbuyoti thenu omwe mufa nthala, kakuli momu ikuta. Mbuyoti thenu omwe mulila ngeno, kakuli mbo musheka.²²Mbuyoti nthenu apo anu ami thimba, mane, ami kane mane ami tapaule, akane o mazina enu, ba ke niso Mwana Munu.²³Muwapele elyo liwa. mu wapele yonene, shiwa momu piwa mupuzo ukulu ku wilu, mane aka kuku wo mwana tend ngeyo kwa polo fita.²⁴Umai okwenu omwe no kufuma, shiwa muna wana kale kuwapela.²⁵Umai o kwenu omwe nokuikuta ngeno, shiwa momufa nthala ku poso. umai o kwenu omwe musheka pelo, mbo mu ikala na li shamwa mane mulile ku poso.²⁶umai okwenu apo anu amba ula ya uwa wenu, monyimo na tendela aka kuku wo kwa polofita no uyi.²⁷Kono nami ambela omwe muni yubile, mu wapele thimbi wenumanne mutende siwana ami thimbile.²⁸Mufuyole ami apa sikuto mane mu lapele ami nyandisa.²⁹Oyu kuba kula kuli tama limweya, omupe na li kwalyo. shiwa ngao munu ahimbo lipai lyoye, kona kana ku mupa na sito soye.³⁰Ope munu oshe yo lombamba sinu okwoye. shiwa ngao munu ahimba sinu okoye, kona mulombamba ngao a sihuse.³¹Mo saye lela ngao anu aku tendele, otende ngeyo okwo.³²shiwa ngao wa wapela anu no kuku wapela ambu, mbo i kutusa ike? shiwa anu a sibi a wapela aya no kua wapela.³³Apo tenda uwa ku anu aku tenda nga uwa, mbo iku tusa ike? Ano sibi monyimo ate ndelanga.³⁴Apo pa, mali anu olimuka ngao mwaku huse, mboi kutusa ike? Shiwa ano sibi akupanga mu uyi wo, mane ahu seliwela mali awo.³⁵Kono mu wapele o sila senu mane mutende uwa okwo. mwa ko lotise, mulimuka ngao njeko sa husa, mane mupuzo wenu mbou pwa ukulu, mane mbo mu piluka ana no Minya Moyo yoli kuwilu kule, kakuli oye a wapela hiwanga no mbula kuku tumela mane na no uyi.³⁶Mu ikale na n'eke mwa ikalelile Iwenu wa n'eke.³⁷Komuna atula, ngao ko muna atuliwa. Komuna nyatha, ngao komuna nyathiwa. Muswalele a kwenu mane namwe mwa mi swalele.³⁸Mupe, mane mbo mu piwa. Mwa mipa kumi pela muma pai enu. tikanyo thiwa, ethina kateliwa, mane thi mwae. kakuli omupelo mupa nao thonyiko tikanyo mu peliwela.³⁹Keo wapa kape nguli thi kwatho' "Munu no mbula kumona kutwesa kwendisa munu mukwaye no mbula ku mona?" shiwa ngao na tende, mwa ngwela mulikwina, ka twese kungwela mo?⁴⁰Mulutiwa, ka mukulu ku muluti waye, oshe apa tamba kufunda siwana mba piluka inani muluti woo.⁴¹Ike apo topela ka honyi kaikile mu lithio lya mukoye, kono komono sitondo si ikile mu lithio lyoye? ⁴²Wamba ngepi ngao, 'minange enda niku tundisa kahonyi kaikile mu lithio lyoye,' kono owe mute komono sitondo si ikile mu lithio lyoye? omwe a ipi! Weli otundise sitondo si ikile mu lithio lyoye, mane mbo umona siwana kahonyi ka ikile muli thio lya mukoye.⁴³Njeko sitondo siwa eso si paka miselo no kuipa, shiwa sitondo si ipi ku paka miselo iwa. ⁴⁴Sitondo na sitondo sali mukelwa pa miselo si pakile. Kwo twese kuyanga feiga ku mikakani, shiwa ku yanga sisansa ku sitondo no mukoma.⁴⁵Munu muwa atundisa iwa mu pulukelo thiwa tha muchima waye, na munu mwipi atundisa ya kwipa mupulukelo tha kwipa mu muchima waye. Kanwa kaye ka mbaula eyi nombu ku muchima waye.⁴⁶Ike apo ni tana ngao mulena mulena kono ko mamele yambo yange? ⁴⁷Munu yoshe yo wiya kwange mane ayubo mayi ange mane kua mamela, monimi ambela omwa ikalelile.⁴⁸Api lu ka inani munu na umbu nthiwo, na kuthi indela enene, kupaka mutomo pa liwe. apo mvula thi wiya, meyu mwa shelumukelo ku nthuwo kono nje ku shenya shiwa thi nombiwa siwana.⁴⁹Kono munu yuba mayi ange mane nje kwa mamela, apiluka nani munu na umbu nthuo thaye peulu no mumvu no mbula kutiwa. Apo mepo na meyu thi wiya, tha ngwa mane thi sinyehe yonene

7

¹Munyima za Jesu kumana kwaamba e inu yoshe anu a kuyubea, ke wo a ingena mu Kapenauma.²Keo mukulu no masole no ikala na mupika oyu nasepa enene, mwa nakola yonene wezi wa kwinga kufa. ³Keo omukulu no masole apa na yuba ya Jesu, no tuma akulu no majuda, ku ka mulombamba ngao a wiye a yoyise o mupika waye. ⁴Apa na kuma kwa Jesu, na mulombamba yonene, ngao, "A swanela ngao a mutuse, kakuli wa kuwapela o sicaba setu, kame oye no tuumbela o sinagoge zetu."⁵Keo Jesu ozwelapili kwenda noo. Kono oshili kule na mwanda, mukulu no masole ke o tuma awonyi aye ngao a mwambele, "Mulena, kona kukataza, kakuli koni swanela ngao okume munziwo zange. ⁷Mweli libaka kana shimona ngao na swanela kuwiya okoye, kono waambe ambu liyii ke mupika wange mwa inguka. ⁸Kakuli name na kwata maata no kwendisa a kwange, na masole mushi zange. Na ambela oyu, 'Oze' ke aza, koya mukwaye, 'Owiye' a wiya, ku mupika wange, 'Otende esi, ke atendalamo."⁹Keo Jesu apa na yuba ngeyo, mwana mukomoka, na kupilukela ku sicaba nesi mukon'ela na kuamba ngao, "Na mi ambela, shiwango mu Isilaale ina shimwa kuwana mo wa tumelo zikume apa. ¹⁰Apa na kuzika ku mwanda ao natumiwa, mwana kawana ngao o mupika ona kwi ngula.¹¹Wangu-wangu kutunda apo, Jesu keo oza ku tolopo za saniwa Naine, alutiwa aye na siaba siza naye. ¹²Oshi shenyena ambu kunyoga no selo no tolopo, keo a ku angana na sizimbi sa mulume, yo mwaana omweya ambu wa nyina (mufela), kame na sicaba sikulu mosina ikala naye kutunda mu tolopo. ¹³O Mulena apa na mona oyu mukazi, mwa na muyubela n'eke yenene ke wamba okwaye, "Kona lila." ¹⁴Keo oza ku kakwata o machile no mapala apo na shimbela o sizimbi, ke awo na sishimba ayimana. Keo waamba, "Ndumbana, na amba okoye, oyi nguke." ¹⁵Mufu o inguka kutomana na ku ambaula, ke Jesu o muusela kwa ina waye.¹⁶Keo kwiwapa kwa wiyela oshe, a zwelapili ku lumba Mulimu ngao, 'Mupolofita mukulu ona wiya mukaci ketu" kame "Mulimu ona topele anu aye." ¹⁷Aa makande a Jesu na yanduluka mu litunga lya Judea yoshe na mwiibaka ya pa nyonga.¹⁸Alutiwa a Joani na mu ambela eyi yoshe. ¹⁹Keo Joani o isana alutiwa aye ayili na kwatuma kwa Mulena a kaipule ngao, "Owe notoyiwa ngao wa wiya, kamba tutatele wawo?" ²⁰Apa na kuma pepi na Jesu, alume keo amba, "Joani mukolobezi ona tutumu okoye ngao, 'Owe o wiya, endi tutatele wawo?"²¹Mwezo nako no palisa anu angu ku ikola ingi na manyando no lutu na ku Mepo za madimona, kwa ko kukwata ubofu ungi wo namona. ²²Jesu ke wa alaba ngao, Munyima za kuza kwenu, muka tonwele Joani eyi mu na mono na kuyuba. Ibofu ya mona, yihole yaenda, no mbingwa apala, anu nokufa

matwi a yuba, aafu a yoya, autwi aambeliwa o makande mawa.²³ Munu o kana kuteneka kuni itana baken'isa o itenda yange wa fuyawezi."²⁴ Munyima no kuza kwa alutiwa a Joani, Jesu ke oateka kwaamba ku sicaba kwanamana na Joani, "Mo muna ka mona ike mu lihalaupa? Litaka linyanganyisiwa na mepo? ²⁵ Kono mo mu na kamona ike? Mulume na ku manga muito ya kulelupa? Mu topele, aya aku manganga ikubato ya kutula na kuyoya upilo wa kumbweela mwa ikala mu malapa no mulena. ²⁶ Kono mo mu na kamona ike? Mupolofita? Ndaa, naamba okwenu, kupita mupolofita. ²⁷ Oyu onyiko oyaye ina n'oliwa, 'Mumone natuma numwana wange poso zoye, oyu mbo ku lukiseza nzila poso zoye. ²⁸ Na myambela, njeko wa kwelekiwa kwa mukazi munene kwa Joani. Kono oyo munyonyo mu mubuso wa Mulimu munene okwaye."²⁹ (Anu oshe apa nayuba eyi, ku paka pa mweya ngeyo natelisi, ke amba ngao Mulimu wa kuluka, kakuli nashemwa ku kolobezwe mu kolobezo za Joani. ³⁰ Kono a Mafalisi na aituti no mulao nakan mulelo wa Mulimu okwoo, kakuli nashemwa ku kolobezwiwa kwa Joani.)³¹ "Kanti okwani, enda, koni twesa kwenekela a anu nolu lusika? Hafeka shinani ike? ³² Hafeka shinani anikana a pepengela pa patelo, atomana na kukuisana ngao, 'Tuna mi shikele kan'ombyo, kono munashimwa kukina. Tunembi limbo lya mafa, komwa shilila kao."³³ Kakuli Joani ona wiya njena kulya sinkwa na kunwa waine, mi mwaamba, 'Okwite madimona.' ³⁴ O Mwana Mulimu wa mulume mwa na wiya yo lya na kunwa, kame mwa amba ngao, 'Mutopele mulume wa kuzimba kulya kame cakolwa, muonyi wa atelisi na ko kutenda uyi!' ³⁵ Kono kuzangama kwaitanena kwa naye oshe."³⁶ Keo omweya wo Mafalisi o mwisanena ku kalya naye. Munyima za Jesu kuingena munzuwo no Mufalisi ke onyongamena pa tafule kulya. ³⁷ Mutopele, mono kuikala mukazi muiy omo mutolopo. Apa na wana ngao ona nyongamene pa tafule alya munziwo za Mufalisi, ke oleta lubotela lwa mazi a ku nuka siwana. ³⁸ Apa na imana munyima zaye pepi na mahulu aye, okuwa olila, ke oyulisa mahulu aye na myozi, ke wa sikumuna na wuki za mutiw waye na kwa zipita ke wa wetha mazi no muwe uwa.³⁹ O Mufalisi no isana Jesu apa namona ngeyo, mwana kengeela mu mucima waye, ngao, "Oyu mulume nga mupolofita, nga onalimuka o mwikaelo oyu mukazi na mukwata, ngao muyii."⁴⁰ Jesu keo omwa alaba na kwamba ngao, "Simoni, ni kwite simeya isi ni lukanela kuamba okoye." Keo oye ngao, "Wo syambe, Muluti!"⁴¹ Jesu keo waamba ngao, "Munu omweya nokolotisanga mali a kaloba no ikala naakokumukolotela aiili. Omweya no mu kolotela myinda mutaanu za pensi, o mukwaye makumi mutaanu wa ma pensi. ⁴² Apa na kwanga kumwika, ke wa swalela wo wili wo woshe. Mungeyo, ani mukaci koo oyu mbotamba kumu wapela yonene?" ⁴³ Simoni ke waalaba ngao, "Nakengela ngao oya naswaleliwa yonene." Jesu keo omwaambela, "Ona atula siwana."⁴⁴ Jesu ke wo pilukela koyo mukazi na kwambela Simoni, "Ona mono oyu mukazi. Ina ingene munziwo zoye. Ko wa shinipa meyu a ku kusha makondo ange, kono oye ona yulisa makondo ange na myozi zaye na kwa sikumuna na wuki zaye. ⁴⁵ Kwa shini zipita kao, kono kutunda o nako ina ingene muno kashiteneka kuzipita makondo ange. ⁴⁶ Ona shimwa kuwetha o mutwi wange na maazi no kunuka siwana. ⁴⁷ Mungeyo na kwa ambela, o wuyi waye, mu kubula kwawo, wuna swaleliwa-kakuli mwa na wapele yonene. Kono oyu na swalele kanyonyo, a wapela mu unyonyo."⁴⁸ Keo waamba okwaye mukazi, "O unyangunyuyoye una swaleliwa."⁴⁹ Aya naikala nawo ke akwa mbaulisa mukaci kowo, "Oyu ani ngao mane a swalela na u nyangunyuyoye?" ⁵⁰ Keo Jesu wa ambela mukazi, "O tumelo zoye zina kuyoyisa. Oze mu kozo."

8

¹ Munyima eyo Jesu mwanaza na kuenda mu matolopo na minzi, kukutaza aanu ya mubuso wa Mulimu. Nalutiwa aye no likumi naili mwa naikala naye, ² na akazi na tundisiwa o mepo zinyangunyuyoye na ikola: Maria noisaniwa Magadalena, no tundisiwa mepo zinyangunyuyoye mutanu na mbili; ³ Na Joanna, mbiyamaa Kuza, mupolisa mukulu wa Heroda; na Suzanna; na akwo, awo, kutunda kweyi naeta, naapa matuso kuza omo nasaelela. ⁴ Apa ne kukuwanekela sicaba singisingi, aanu mwa nawiya okwaye kutunda mu tolopo, ke waambela nguli: ⁵ "Mulimu mwa naza ku kana mbuto. Apo na kuna, zimweya zingwela kunyonga no nzila ke zilyatangeliwa na makondo, Iyuni no muwilu ke izilya. ⁶ Zimweya ke zingwela pa liwe, pa kwamba ngao zikule, ne zikukuta, kakuli nezi tahama mukamo. ⁷ Zimeya ne zingwela mu mingunguya, ke zi kulela pamweya na mingunguya na kuzi komwisa. ⁸ Kono zimweya ke zinngwele mumumvu wa mununo na kwima likumi lya makumi kupita." Munyima za Jesu kwaamba eyi inu, ke wo isana, "Oshe okwite matwi a kuyuba, a yube."⁹ Alutiwa aye a mwipula taluso yezi nguli. ¹⁰ Ke waamba, "Zibo za makunutu no mubuso wa Mulimu zina piwa okwenu, kono kwa mweya naamba mu manguli, ili ngao 'amone kono kamonisisa, na kuyuba kono ka yubisisa."¹¹ Ke otalusa za nguli ezi: Ziya mbuto liyii lya Mulimu. ¹² Ziya zinangwele munzila aya ana yubu, kono Diabulosi awiya na kutundisa liya liyii mumucima ili ngao kana itana omone nga mwa yoyisiwa. ¹³ Ziya za paliwe aya, apa a yuba oliyii, ali amuhela na tabo. Kono ka kwite mizizi kao; a itana pa nako zinyonyo, munako za ku likiwa auka munyima. ¹⁴ Mbuto zina ngwele mu mingunguya aanu ayuba oliyii, kono apa enda munzila zowo, a yembuluka ku pakela ngana ya litunga na minyaka za upilo, o miselo zowo njena kwimva. ¹⁵ Kono o mbuto zina ngwele mumumvu uwa-uwa, aa onyiko, ana yubu oliyii na kusepahala na mucima uwa, kulibabalela na kushema miselo na kukongoza kutwala kuso. ¹⁶ Njeko wa ku tumbula lambi keo kame azi feka na chenga kamba kuzi paka mushi no umbeta. Kono, a zipaka pa lipala ngao oshe o ingena ngatwese kumona o liseli. ¹⁷ Njeko sina olekiwa mbo sitamba kukana kulimukiwa, kamba sipi sa kunutu eso mbo sikana ku patuluha mu liseli. ¹⁸ Ngendango mutezeze siwana, kakuli koyo okwite, ingi kame mwa ekelezwa, kono oya nataamu, nasiya sa shimba ngao saye mwa muyangela so."¹⁹ Keo a kanyina na minaye awiya okwaye, kono mo ku nakalupa kushenena okwali baken'isa sicaba. ²⁰ Mwana mbeliwa, "Aka nyoko na minoye ane mana panze, a saela ku kumona." ²¹ Kono Jesu ke waalaba ngao, "Akanana na minange aya ayuba oliyii lya Mulimu na ku litenda."²² Oliywa limweya mwana ingena na alutiwa, ke waambela ngao, "Tuupuke tweende mu shambwa liya no liziya." Ke a upuka. Kono apa na upuka e liziya keo olala. O likuya likulu ke liwiya kukuya pa liziya, o sisepe soo mono si ngena meyu, ke muziezi

naikala.²⁴Keo alutiwa a Jesu wiya okwaye na ku mu susumuna, ngao, "Mulena! Mulena! Tutamba kufa!" Ke oinguka na kukalimela likuya na man'asha no meyu, ke kombalala, na kumwena. Keo waambela, "Tumelo zenu kupi kozili?"²⁵ Kono mwa naiyapa na ku mbemuka, ke akuipaula munu na mukwaye, "Oye ani, oyu otwesa kulaela likuya na meyu, mane i muyube?"²⁶Keo a upukela mu sisepe shambwaliya mu silalo sa Gerasene, shambweli la liziya Iya Galile.²⁷Jesu yo tunda bene ngeya musisepe kulyata pa mulundu, ke wo ku waniwa mulume ngeya wa mucima no tunda mutolopo wa mepo za madimona. Ona shimbi nako zile, njena kukubata sito, kame no shemwa kuikalanga munziwo keti pa malende.²⁸ Apa na mona Jesu, ke wo kuwa na kungwela poso zaye na ku kuwa yenene, "Sike so saela o kwange, Jesu, Mwana muambakani Mulimu? Na kunyepa, kona ni nyandisa."²⁹Kakuli mwana laela ngao o mepo zinyangunyuni zi mutunde. Poshe nezi mu wananga ezi mepo, shuwa ku mu manga na mawenge nai kuwo pendi ku mulondela, mwana patukanga kucola mawenge ke a madimona a mutwala mu lihalaupa.³⁰Ke a mwipula ngao, "Owe anii o lizina lyoye?" Ke waamba, "Mpi," kakuli mwana ikala na madimona mangi.³¹Ezi mepo zinyangunyuni mozina zwelapili ku mulomba ngao kana zi cizeza kuza mu mukoti.³²Keo mukuna ikala mukana wa ngulu owu nou lyela paa n'ambamo. Madimona na mulomba kwa itaneza kuingena omo wo mukana, ke wa itanisa.³³Popo bene madimona a tunda koyo mulume na kuingena kwa a ngulu, keo angulu a kuyumbela mu kandumbwi no liziya kundandumuka na kufelamo.³⁴Keo aminya no angulu apa namona eyi ina tendahala, na lupuka na kuka ambela aya ali mutolopo na ku mukana.³⁵Anu naza ku kamona eyi ina tendahala, na wiya kwa Jesu na kuwana oyo mulume no tenekiwa ku madimona. Mwa na tongomana ku makondo a Jesu.³⁶Aya namona ina tendahala ke atonwela omo mukwa madimona na ku palisiwa.³⁷Keo sicaba soshe no silalo sa Genezerene silomba Jesu ngao a siye, kakuli mwa na ku komokela kuiyapa kukulu. Popo Jesu wo ingena muwato na kukuzika.³⁸Mulume oyo notunda madimona olomba ngao aze naye, kono Jesu o mu indeka ngao,³⁹"O uke ku mwanda woye o kaambe eyi Mulimu anatende okoye." Mulume keo okuzela munzila zaye, ku kutaza mu silalo soshe eyi Jesu ana tende okwaye.⁴⁰Keoni Jesu yona ukuluka, sicaba nesi muamuhela, kakuli oshe mwa na mu saela.⁴¹Mumone, mulume o isaniwa Jailasi, omweya no a kulu a Sinagoge, ke owiya na ku ngwela ku makondo a Jesu, na ku mulomba ngao a wiye ku nzuwo zaye.⁴²kakuli o mwanaye wa mukazi yofoci, mukazi wa myaka za likumi na ziili, mwa inga kufa. Jesu yoli munzila, anu mwa na musinguluka yenene.⁴³Mo kunaikala mukazi oyu naikala na wezi wa ku oyanga unyinga pa myaka likumi naziili kame ona sinyi mali mangi kono no shimwa ku wana munu wa ku mu palisa.⁴⁴Ke owiya ku nyima za Jesu na ku kwata ku mungundo wa sito saye, popo bene luya lwenga no koya unyinga kuteneka.⁴⁵Jesu ke wamba, "Ani nani kwata?" Oshe apa namana kuyaya, Pitrosi ke waamba, "Molyange, o sicaba si na kusinguluka mane sa kuyendamena."⁴⁶Kono Jesu waamba ngao, 'Kwali munu na ni kwata, kakuli na kuyuba ngao maata ana tundu okwage."⁴⁷O mukazi apa na mona ngao njena kutwesa ku kolama, ke owiya o kututuma na ku ngwela ku makondo aye, pakaci ka anu ke waamba eyi naletisa ngao a mukwate na ku pala popo.⁴⁸Keo waamba okwaye, "Mwanange, o tumelo zoye zina ku palisa. Oze mu kozo."⁴⁹Oshe a ambanga, ke ku wiya munu kutunda ku nziwo za mukulu wa Sinagoge, ngao, "Mwanoye no mukazi onafu."⁵⁰Kona kataza muluti ku kuipaisa kame." Kono Jesu apa nayuba eyi ke waalaba Jailasi, 'Kona iyapa; oitane ambu, mwa pala."⁵¹Apo na kuma ku nziwo, no shimwa ku itaneza munu opi kamba opi kuingena naye munziwo, kendi Pitrosi na Joani na Jakobo, na yiwaye mwana na nyina waye.⁵²Oshe mwa na lila na kumbolomoka baken'isa kufa kwa mwanoo, kono ke waambela, "Ko muna lila ka shifa kao ona lala ambu."⁵³Kono ke a musheka, mu kulimuka ngao onafu.⁵⁴Kono ke o mukwata ku likaha na ku isana, "Mwanikana, o inguke!"⁵⁵O moyo waye keo u mukela, ke wo inguka wangu wangu. Ke wa laela ngao a mupe silya alye.⁵⁶A ashemi aye mwa na ku komokela, kono keo wa laela ngao kana ambela munu opi kamba opi eyi ina tendahala.

9

¹Jesu keo oyisana a likumi na ayili na ku apa maata na ulena no kutwesa kutundisa madimona na ku palisa ano ku kola matuku.²No atuma kutha ku ku kutaza no mubuso wa Mulimu na ku palisa akuli.³Mwana ambela, "Komuna shimba thinu mu mwendo wenu shiwa silya, kamba sikwama, kamba sinkwa, shiwa mali, ko muna shimba mapai meeli.⁴Moshe munzuwo muingena, muikalemo kupitela apa mu funduka.⁵Koshe oko akana ku mukumi amuhela, apa mutunda mwetho tolopo, mukutundise likungu ku makondo wonyiko upaki okwoo."⁶Keo a funduka na kutha mu minthi, na ku kutatha na ku palisa koshe oku natha.⁷Mulena Heroda apa na yuba yoshe yana tende Jesu, mwana kukomokela, kakuli a mweya mwa na amba ngao Joani yonyiko oyu no ingukisiwa kwa afu,⁸amweya kame na amba ngawo Eliya ona monahala, kono a mweya na tiiseza kuamba ngawa omweya wa mapolofita no kale yonyiko ona yingukisiwa kwa afu.⁹Heroda no amba, "Joani yina mu mbatula mutwi. Oyu kandi ani oyu ina yubu no kutwesa kutenda eyi no kukuma apo?" Keo olika onene mwa kumu moena.¹⁰Apositola apa na kauka, na tonwela yoshe nakatenda. Keo otha noo, keo aza ku mukunda ku tolopo nthisaniwa Bedisaida.¹¹O limbuta apa no liyuba ngeyo, no li mukon'eela. No amuhela siwana na kuamba okwooo ya mulenen'i wa Mulimu, kame no palisaaya na saela kupangiwa.¹²Oliiwa apo no liika a likumi na yiili na wiya kwamba kwaye, "O ambele athe ku maongolo no minzi na ku matakanyani aka saele ya kulya na malalo, kakuli otwe twaikala mu maundu."¹³Kono no ambela, "Muape ya kulya." Na mu alaba, "Kotu kwite sa kupiteela ingwa mutaanu na thi thiili-kendi ngao tu tuka ulelepo yilya ya anu."¹⁴Mono kuikala alume a kukuma pa mutaanu wa lule.) No ambela alutiwa aye, "Mu ambele atomane pashi mu tukwata twa anu akukuma pa likumi mutaanu."¹⁵Keo atenda ngeyo, mane anu oshe na toomana pashi.¹⁶No shimba ingwa mutaanu nathi mbiili, no topela ku wilu, no fuyawetha ilya na ku yi colaula, na kuipa alutiwa aye ngao atapa nene oshe.¹⁷Oshe mwa naalya na kuikuta, eyi noisiya lapo mono yi noniwa na ku umbisa izuma likumi na yiili ya ufumwaazi.¹⁸Liwa limweya Jesu mwana lapela ku mukunda, mwana yikala na alutiwa aye. No aipula,

ngao, "Aanu ambangao ome no anu?"¹⁹ Na mu alaba, "Joani Mukolobezi. Kono amweya ngao Elia, amweya ngao omweya wa mapolofita no kukale yona yinguka."²⁰ Keo o amba okwaoo, "Omwe mwani toyanga ngao no ani?" Pitolosi no alaba, "Owe Kelesite wa Mulimu."²¹ Kono no apa mamela zikulu na ku ambela ngao ko muna ambela shiwango omweya ngeyo,²² ngao, "Mwana Munu mwa nyandisiwa muinu ingi na ku kaniwa kwa kulu na mapulisita akulu na an'oli, kame mwa yipaiwa keo muliwa no waatu mwa yingukisiwa."²³ Keo o amba okwoo, "Haibandi munu a saela kuni kon'eela, a swanela kuteneka yae na kushimba sifapano liiwa na liiwa na kuni kon'eela."²⁴ Munu yoshe oyu twaela ngana ku moyo waye, mwa uyangeliwa, kono oyu lutha moyo waye mu libaka lyange mwa upiwa.²⁵ Kwatusa yike ngao munu a hete kaye koshe, na kuku ponda kapa ku kusinyanya?²⁶ Yoshe oyu ni yubela lishamwa na mai ange name moni muyubela lishamwa apa mboni wiya mu maata na kanya thange nethitha Mulimu nethi no man/eloi makenu.²⁷ Kono na mi ambela ya sikuma, kwali a mweya pano amba kana kufa ana kana kale ku mona o mubuso wa Mulimu."²⁸ Apa no kupita maiwa mutaanu na maiwa maatu Jesu apa na mana kuamba aa mayi, noshimba Pitolosi, Joani na Jakobo na kuza noo pa lilundu ku ka lapela.²⁹ Apa na lapela ngeyo, osi polo saye no sipiluka, na yiito yaye no yietha enene na ukenu.³⁰ Mumone, alume ayilii mwana amba naye, Mushe na Eliya.³¹ Ana monahala mukuesa, mwana amba ya mwendo waye, ou aswanela kuka kumi sa kuma maneeno mu Jerusalema.³² Apo Pitolosi na wo naikala noo naalala mutulo tunene, kono apa na toona, na mona kuesa kwaye na alume ayilii na imana naye.³³ Apa na ukuluka na Jesu, Pitolosi keo o mu ambela, "Molyange, kwa wapa nga twaikala kuno. Tu umbe ambu manzuwo maatu, thi mweya thoye, thi mweya tha Mushe, thi mweya tha Elia. (No shemwa kulimuka eyi na amba.)"³⁴ Apa na ambanga ngeyo, mono ku wiya libuii noli siteketha, na yiyapa apa na yingena mu libuii.³⁵ Lii noli pana mu libui, no liamba, "Oyu mwanange wa mulume, oyu na anguliwa; mu muteethethe."³⁶ O lii apa no limana ku amba, Jesu mwana kuwana yofoti. Na mwena kame njeko oyu na ambela mu maiwa awo eyi na mona.³⁷ E liiwa no litatama ko, apa na katunda ku lilundu, no ku angana na limbuta.³⁸ Mumone, mulume noikola musicaba no ku weela, na ku amba, "Muluti, na kunyepa o tolopeele mwanange wa mulume, kakuli yo mwanange yofoti."³⁹ Ona mono, o mepo thi nyangangunyu tha mu ngwisanga na ku mu kuweelisanga; tha mutu pulisanga na lufitthi ku kanwa tha muhonanga pendini thi mu siye.⁴⁰ Mono ni nyepa alutiwa aye ngao athi laele thi mutunde kono ona kwanga,"⁴¹ Jesu no mu alaba na ku amba, "Omwe mushobo unyangunyu no ku ayitana, mo nishimba nako za ku kuma papi nenu nga muku kwate? O lete kuno mwanoye no mulume."⁴² O ndumbana apa na wiya, o lidimona keo limungwiseza pashi na ku mu nyuka kutupa na lufuzi. Jesu keo o ayuza mepo thi nyangunyu na ku palisa ndumbaana, na ku mupa kwa yaaye.⁴³ Mwana komoka enene oshe o maata a Mulimu. Apa na wapela enene ku inu yoshe na tenda, no ambela alutiwa aye, "⁴⁴Aa mai aingene shemwa mu matwi enu: o Mwana Munu mwa shelekiwa mu makaha anu."⁴⁵ Kono noshemwa ku yubisisa owo mwambelo. Mono u holekiwa okoo, ngao ka na limuka o taluso, kame mwana yiyapa kumuiipula o taluso no mwambelo.⁴⁶ Keo olikan'i litateka mukachi koo no kusaela kulimuka omunene mukachi koo.⁴⁷ Kono Jesu no limuka eyi na kengeela mu muchima thoo, no shimba mwanikana munyonyo⁴⁸ na kumu paka ku mbali naye na ku ambela, "Yoshe oyu amuhela oyu mwayikana mulizina lyange, onani amuhele; kame yoshe oyu amuhela ome, ona amuhele oyu nani tumu. Kakuli munyonyo mukachi kenu yonyiko munene."⁴⁹ Joani no alaba, "Molyange, tuna mono omweya oyu natundisa madimona mu linthina lyoye keo tumu yindeka, kakuli ka kun'eela wendi otwe kao."⁵⁰ "Ko muna muyindeka," Jesu no amba, "Kakuli oyu kana kumu lwisa wenu."⁵¹ O maiwa ano kutha kuwilu apa na shenyeena, mwana saela enene kutha ku Jerusalema.⁵² Mwana tuma tunganda potho thaye, mwanatha na ku kayingena mu munzi wa Musamaliya na ku ka lukiseza yoshe.⁵³ Kono anu nayikala ko nashe mwa ku mu amuhela kakuli mwana saela kutha ku Jerusalema.⁵⁴ Keo alutiwa Jakobo na Joani apa na mona eyi, na amba, "Mulena, wasaela ngao tu laele mulilo ungwe ku wilu uatumbeke?"⁵⁵ Kono o oo kutemuna na ku ayindeka,⁵⁶ kame aza mu munzi ou tatamako.⁵⁷ Apa naza ngeyo mu mukwakwa, o mweya keo o amba okwaye, "Moni ku kon'eela koshe okuuza."⁵⁸ Jesu no mu ambela, "Aa luwawa akwata makwina, eyi yunyi no mumbyumbulu ya kwata mashwa, kono Mwana munu ka kwite shiwa apa no kupaka mutwi waye kao."⁵⁹ Keo o ambela ko mukwaye, "Oni kon'e." Kono o amba, "Mulena, oniteneke weli ni ka buluke aka tate."⁶⁰ Kono no mu ambela, "Oteneke afu a bumbeke afu oo. Kono owe oka ambe ya ukulu na unene wa mubuso wa Mulimu."⁶¹ Keo o munu wao mwana amb, "Moni kukon'eela, Mulena, kono muniteeneke weli nika laethe ali ku mwanda wange."⁶² Jesu no mu alaba, "Njeko oyu kwata sikekele na makaha kame na kuku temuna oyo no ngeyo kaswanela mu mubuso wa Mulimu."

10

¹ Apa no kupwa eyo, Mulena mwana keta anu akukuma pa makumi mutaanu na meeli, no atuma ayili ayili ngao a mwende poso mu minzi thoshe oku mbanthanga.² No ambela, "O lukonga lungi kono ano ku kutula anyonyo. Keo heni mu nyepe Mulena wa kutulo ngao atume akutuli mu kutulo."³ Muthe munzila. Mumone, na mituma shinani anguana mukachi ka yiwi.⁴ Komuna shimba sikwama no mali, kamba mukotana, kamba ikatulo, kame komu na lumelisa munu mu nzila.⁵ Thoshe nzuwo muingena, mutateke weli ku amba ngao, 'koko thii kale muno munzuwo!'⁶ Haibandi kwa ikala mwana kozo mo, kozo muthikala okwaye, haibandi kangayo kao, mothii ukela okwenu.⁷ Muyikale omo munzuwo, mulye na kunwa yoshe ya mipa, kakuli oyu sebetha aswanela o muputho waye. Komu na zinguluka mu manzuwo.⁸ Mutolopo thoshe ethi muinge, kame ami amuhela, mulye yoshe eya mipa⁹ na kupalisa ano kutoma alimo. Mu ambele, 'O mubuso wa Mulimu una wiya pepi nenu.'¹⁰ Apa muingena mu tolopo enthi akana kumi amuhela, muthe mu patelo tho munzi muka ambe,¹¹ Shiwa likungu no mu tolopo thenu enthi thina kakatele ku makondo etu twa litutulela omwe! Kono heni eyi: O mubuso wa Mulimu una wiya pepi.'¹² Na mi ambela ngao mu liiwa elyo no katulo Sodoma mwa tendiwa siwana kupita uno munzi.¹³ Umayi woye, Chorazini! Umayi woye, Bethsaida! Kakuli yinu no maata yina tendiwa okoye nga mono yi

katendiwa ku Tire na Sidoni, nga etho minzi thina baka kale, nakuku manga mayina no masaka na kutomana mu mutwitwi wa palithiko. ¹⁴Kono Tire na Sidoni mothi shemupiwa mu liiwa no katulo kupita omwe. ¹⁵Owe, Kapernauma, wakengeela ngao mo yoyoliwa ku wilu? Nje, moletwa pashi oku kuikala afu. ¹⁶Oyu tethetha okoye atethetha ome, kame oyu kukana ani kana, kame oyu ni kana akana oyu nani tumu. ¹⁷A makumi mutaanu na makumi meeli na kauka ana wapele, na amba, "Mulena shiwa mepo thinyangunu tunaka thi tundisa mulinthina lyoye." ¹⁸Jesu no alaba, "Moina mono satani yo ngwa ku wilu wendini mweso. ¹⁹Mumone, I na mipu maata aku lyata liyoka na ku lyata ioowe,, na maata a kupita yila, njeko esisitwesa kumi olofala. ²⁰Shiwanga ngeyo ko muna wapele ambu kweyi, kono mu wapele onene kakuli oma nthina enu ana n'oliwa kuwilo." ²¹Mwetho nako bene no wapele onene mu Mepo Thikenu no amba, "Na kulumbangetha owe Tate, Mulena wa liwilo na kaye, kakuli ona oleke eyi yinu kwaa no utali na kuiyubisisa na kuitonwela a nombula kuku tuta, shinani anikana. Eee, Tate, monyioko ona wapelele mu meo oye." ²²Yinu yoshe inapiwa kwa Tate, kame njeko oyu limuka mwana ngao ani kendi Tate, kame njeko oyu limuka ngao Tate ani kendi Mwana na kwao ana kete Mwana na ku atonweela okwae. ²³Keo opilukela kwa alutiwa aye na ka ambela kumu kunda ngao, "Fuyawethi thao amona eyi mumona. ²⁴Nami ambela, mapolofita angi na malena mwana wapele kumona eyi mumona, kono kashimona kao, naku yuba inu muyuba, mi namwa kuiyuba." ²⁵Mumone, oyu no kuku tuta onene mulao no imana na kumu lika, no amba, "Muluti, monitenda ngepi ngao ni wane upilo wana mbula kwa apwa?" ²⁶Jesu no amba okwaye, "Yike ina n'oliwa mu mulao? Wa balanga ngepi?" ²⁷No pa kalabo na kuamba, "O wapele Mulena Mulimu woye mu muchima oye oshe, mu moyo oye woshe, na mu maata oye oshe, na mu minahano thoye thoshe, na ona tungu noo shinani omu wa ku wapeela oti." ²⁸Jesu no mu ambela, "O na alaba siwana. Oitende, keo mo yoya." ²⁹Kono oye, kakuli mwana saela ku ku monisa kuluka, no ipula Jesu, "Ani mapange?" ³⁰Jesu keo omu alaba na ku mj ambela, "Mulume o mweya mwa naenda kutunda mu Jerusalema kutha ku Jeriko. Keo a malengwami amu kwata, na ku mupumaula na kumu yangela inu yaye na ku mu siya yoshinga kufa." ³¹Mono kupita mulume ngeya wa mupulisita mwana enda mwetho nthila, keo apa na mumona, no mu ongoloka na kumu piteela. ³²Munthila thimweya, no kupita mu Livi kame, apa na wiya na ku mumona, naye kame no mu ongoloka naku mupiteela. ³³Kono Musamaliya omweya, apa na enda mu mwendo waye, no wiya okwaye. Apa na mumona, no muyubela man'eke na ku wiya okwaye. ³⁴No mushenyeena na ku mu manga pa ilonda yaye, kno mwaelapo maanthi na waine payilonda. No mu paka pa mbongolo waye, na kumu twala ku hotela na kumu babalela. ³⁵E liiwa noli tatamako mo wiya kwiika ma sikisi pensi meeli, kwa minya hotela, na ku mu ambela ngao, 'Omu babalele, neyi yoshe mbo eketha po, apa ni kauka, moniikuika yoshe." ³⁶Kwaa anu aatu oyu mona ngao yo nyiko mwapa oyo no ngela mu makaa no malengwami?" ³⁷Keo no alaba, "Oyu na mu monisa n'eke." Jesu keo omu ambela, "Othe oka tende ngeyo." ³⁸Apa na enda ngeyo pamweya, no ingena mu munzi ngeya, kame mukathi ngeya wa lizina lya Maleta no mu amuhela ku nzuwo thaye. ³⁹Mwana kwata minaye wa lizina lya Maliya, oyu no toomana ku makondo aye na ku teethetha maii aye. ⁴⁰Kono Maleta oye mwana pateka naku lukisa ilya ya ku mupa. Keo owiya kwa Jesu na kumu ambela, "Mulena, komona ngao oyu minange onani tenekele nofoti ambu musebezi? Keohe o muambeke awiye ani kwatiseko." ⁴¹Kono Mulena no mu alaba na kumu ambela, "Malrta, wa bilaela na ku ku katatha kuinu ingi, ⁴²kono kwa tokwahala ambu thinu thi mweya esi no utokwa. Maliya ona kete thiwa ku inu yoshe, etho mbaimwa ka yangeliwa."

11

¹Eyo liiwa Jesu mwana lapea ku sibaka thi mweya. Apa na mana, omweya wa alutiwa aye keo omu ambea ngao, "Mulimu, otulute ku lapela shina Joani omu na lutela alutiwa aye." ²Jesu keo waamba okwoo, "Apa mulapela mwambe ngao, Tate, lizina lyoye lilumbiwe, ku wiye o mubuso woye." ³Otupe eithima yetu yoliwa na liwa. ⁴Otuswalele eiibi yetu, shinomu tuswalelanga aanatu foseze. Kona tuingenisa mu muliko." ⁵Jesu keo wa ambea, "Ani okwenu oyoli namuonyi, oyu notha okwaye pakachi kouthiku, na kuka amba okwaye ngao, 'Muonyi, onikolotiseko inkwa yaatu, ⁶kakuli muonyi wange pendi apane ku mukwakwa, kame kani kwite yaku muyumbula kao?' Keo oyu oli mukachi omualaba kwaamba ngao, 'Kona ni kataza. Othelo thina shokiwa kale, na anange, name, twaikala paulalo. Kani twetha kuinguika kao na ku kupa othinkwa kao.' ⁸Na kwaambela ngao, shiwa yokana kuinguka na kukupa othinkwa kakuli omony waye, mulibaka lyoye no kutundamena nakukana kukuyuba lishamwa, mwainguka na kukupa inkwa ingi omuna thaelele. ⁹Kame na miambela ngao, mulombe, momupiwa; muthaele, kame momuwana; mungongote, mwa miyanzululela. ¹⁰Kakuli yoshe oyu lombamba mwa amuhela; namulombi mwawana; nakoyu ngongota, mwayanzululela. ¹¹Ani iwamunu mukachi kenu, mwanenu apa alomba thii, mwa mupa liyoka kupita thii? ¹²Kapa apa lombamba lii, momumupa siowe ndi? ¹³Mungeyo, kupala omwe mwanangunu mulimuka kupa anenu inu iwa, iweni no kuwilo mwa mipita mukupa o Mepo Thikenu kwao azilomba?" ¹⁴Jesu apa mwana tunditha madimona no umumu. O madimona apa natunda, o munu no simumu keo oamba, enyangela keo zikomoka. ¹⁵Kono kame amweya keo amba ngao, "Kutundeela kwa Beelizebule, o mulena no madimona, achiza e mepo thinyangunu." ¹⁶Ameya namilika na ku milomba ngao atende mapipimo kutundela kuwilo. ¹⁷Kono Jesu no limuka o mihupulo thoo na kwambela ngao, "O mubuso oshe ou unakupilukele moushandauka, na nziwho nzi kupilukela mo zingwa. ¹⁸Haibandi Satani akupilukela yofoti, o mubuso waye moutiya ngepi? Kakuli mwamba ngao ome na tundisa madimona mu maata a Beelizebule. ¹⁹Haiba na tundisa madimona kukututisa Beelizibuli, aamikon'eela aatundisa naike? Baken'isa eyi, mwapiluka aatuli enu. ²⁰Kono apo nichiza o madimona na munwe wa Mulimu, keo o mubuso wa mulimu una wiya okwenu. ²¹O mulume no kutiya oyuna kwata ilemanu na kukandela nzuwo zaye, oufumu waye ulisiwana, ²²kono apa komiwa kwa munu wo kutiya kumupita, oyo nokutiya mwa muyangela o sando thaye netho ana sepe naku muthinyeza oufumu waye oshe. ²³O munu okana kuli nange mukwenuweli wange, kame noyu kana kuwaneka nange

mwa shandaula.²⁴ Omepo thinyanguny zozinatundu pa munu, wathanga muliyungu omo nombula meyu na kuka thaela pumulo. Kono wowu naulu, wa amba ngao,²⁵ 'Moniukela kunziwo oko neni pana.' Wowuna uku, wawana onziwo zina tanyeliwa siwana na kupakiwa siwana.²⁶ Keo waza na kuka shimba mepo mutaanu na thiili zinyanguny tho kuupita nakuwiya kutunga omo. Keo omuikaelo oyo munu mouameena kupita patangi.²⁷ 'Neku tendahala ngao, apa namba ethi thiambo, mukwazi omweya okuwa munyangela na kumu ambela ngao, "Likwite fuyawezi libumo neli kueleka na meele na kuyamwitha." ²⁸ Kono keo wa amba ngao, "Kon'o, ana fuyawethiwa ana yubu amai a Mulimu na kwa buluka."²⁹ Onyangela zozeekwezeya, Jesu keo otateka kwaamba ngao' "Olu lusika lusika lwa lunya. Lwa thaela makazo, kono lushemwa kupiwa makazo kendi makazo za Jonasi. ³⁰ Kakuli Jonasi mwana piluka sisupo kwaanu no mu Nenive, na Mwana Munu naye mwa piluka sisupo molu lusika.³¹ O mulena wo mukazi woku mboela mbo imana naalume no lulusika mu nako no katulo nakwa nyaza, kakuli mwana tundeela ku mamaneeno no litunga kuwiya kuyuba outali wa Solomoni, kame mu mone, omweya munene kupita Solomoni oli netu.³² Alume no mu Nenive mbeemana mukatulo no lu lusika lwa anu naku lunyaza, kakuli na bakela ibi yoo mu kutazo za Jonasi, mi mumone, omweya munene kwa Jonasi oli netu.³³ Njeko munu, kumanitha kutumbula lambi, nakuthi oleka kapa kuthi paka musizuma, kono athipake pangandaletha, nga yoshe oingena munzuwo a mone liseli. ³⁴ O mewe oye tho lambi no lutu loye. Ku mona omewo oye ali thiwana, olutu loshe moluumba na liseli. Kono ku mona mewe oye kalisiwana kao, olutu loye lwa umba lififi. ³⁵ Keohe, mutokomele ngao e liseli lili omoye ka lififi kao. ³⁶ Habaindi olutu loye loshe lu nombu liseli, mi njeko kalulo thikwite lififi, keo olutu loye loshe lwafeka wendi lambi za kubenyeza na kukukanyeza."³⁷ Apa namanisa kwaamba, Mufalisi omweya no mulomba ngao athe kunzuwo thaye akalye naye, keo Jesu o ingena na kutooma. ³⁸ O Mufalisi no komoka ngao Jesu noshemwa kukusha njekale alye o mualao. ³⁹ Keo Mulena o mwaambela, "Kandi ike, omwe Mafalisi mwa kenisanga peulu no makomoki na machenga, kono mukachi thenu munombu muna na uyi. ⁴⁰ Omwe mwanu nombula ngana! Kana oyu no umba mbanze yono umba na mukachi? ⁴¹ Mupe kwa abotana eyi ili mukachi, keo oinu yoshe moipiluka ikenu okwenu."⁴² Kono umai wenu mwa Mafalisi, kakuli mwa neula minte na rue neyi yoshe ili muthilwa, kono mwa kana katulo tha kuluka na ku wapela Mulimu. Kwaautokwa kutenda ya ku luka na kuwapela Mulimu, kono kukana kutenda inu ikwayo.⁴³ Umai wenu Mafalisi, kakuli momwa wapela ipula no kupotho musinagoge na kulumelisiwa mulikute mumisika. ⁴⁴ Umai wenu, kakuli mwa feka wendi mabita anambula ku n'oliwa owo anu apita kono nje kwa limuka."⁴⁵ Omweya caziba mu mulawo, "Muluti, eyi waamba yakutu shwaula natwe." ⁴⁶ Jesu keo waamba, "Umai wenu, maluti a mulao! Kakuli mwa paka anu mithiyo etho akwanga ku shimba, kono ko mu kwata omuthiyo shiwango na minwe."⁴⁷ Umai wenu, kakuli mwa umba mambumbo a mapolofita, kono neli aka shekulyenu naepaa. ⁴⁸ Keo mwaapaki mi mwapaka o misebezi thashekulyenu, kakuli naipaa shemwa mi omwe mwa umba mambumbo.⁴⁹ Mu libaka lyongeyo, Mulimu no amba ngao, 'Mboni atumena mapolofita na ma apositola, mi mwa anyandisa na kwiipaa amweya oo.' ⁵⁰ O lusika, kame, mbolu thekisezwa ounyinga woshe no mapolofita nou mwaala kutunda ku matatekelo no litunga, ⁵¹ kutunda ku unyinga wa Abele kuleta ku unyinga wa Zakaria, oyu no ipaeliwa mukachi ko aletare na sibaka no kukena. Eee, na miambela, o lusika mbo luipuliwa.⁵² Umai wenu atuti no mulao, kakuli muna tundisa ekiyi no thibo; omwe komwimi ingena kawo, kono mwa kwangisa awo athaela kuingena."⁵³ Jesu omana ku funduka, an'oli na Mafalisi amulwitha ku kanana naye muinu ingi, ⁵⁴ ku thaela ku muthwasa mu mai.

12

¹ Petho nako, apa anu mianda anda natha na ku ku wanatheka pa mweya ku piluka angi ngao keo a tateka ku ku lyatangela, Jesu keo o tatekela kwambaula kwa lutiwa aye weli ngao, "Mwi yape o mumela no Mafalisi, owo mwipo woo. ² Kono ko kuli sinu sa ku bungeliwa eso sikana ku bunguniwa kao, kame njeko sa ku kwolama eso sikana ku monala. ³ Kona kuli soshe eso mwambela mu simbwi mo si yubalela mu liseli, kame eso soshe mu yewetela mu litwi mushi no misiyo mo si yubalela peulu no manthuwu.⁴ Na mi ambela, omwe mwa onyi ange ngao, ko mune yapa ambu ao e paa o lutu, kame apa tundapo ka kwite sa ku tenda kame kao. ⁵ Kono na mi tonwela oyo mu swanela kwiypa. Mwi yape oyo, mona ona mana kwipaa, o kwite maata a ku mi yumbela kame mu liele. Ya sikuma, na mi ambela ngao, mu mwi yape.⁶ Ka ngao mashasha mutanu a uliwa pa mapene meli kao? Kono njeko shiwa lishasha limweya elyo Mulimu a twesa ku bulamiwa mu meo aye. ⁷ Kono shiwa na uki no ku mutwi wenu thoshe tha ku baliwa. Ko mune yapa. Mwanu a utokwa ku pia o ungi no mashasha.⁸ Na mi ambela ngao, o munu yoshe o ni tonola poso no anu, o Mwana Munu naye kame mwa mu tonola ku mañeloi a Mulimu, ⁹ kono o munu ni latula poso no anu naye kame mwa latuliwa poso no mañeloi a Mulimu. ¹⁰ O munu yoshe o panisa lii lya ku lwisa o Mwana Munu, mwa swaleliwa, kono o munu o amba lii lya ku shwaula e mepo thi kenu, ka wana ku swaleliwa kao.¹¹ Ku mona ana mitwala poso no Masinagoge, na ku manduna, mane na kwa abusi oshe, ko muna bilaela omo mwalabela, kapa omo mwambela, ¹² ka kuli e mepo thikenu mo thi mi luta mwetho nako eso mu swanela kwamba."¹³ Keo munu mweya mu limbuta o mwambela ngao, "Muluti, o tonwele mu kulwange ku ku tapele o ufumu pa mweya nange." ¹⁴ Jesu keo o mwambela ngao, "Mulume, ani oyu na ni tend mwatuli kapa mwimaeni peulu thenu?" ¹⁵ Jesu keo o ambela ngao, "Mu mamele ngao mu ku kundise ku mi kaelo no ku fuma, ka kuli ku yoya kwa munu ko kwa imana pa ufumu no ku bula a kwite kao."¹⁶ Keo Jesu kame oa tonwela nguli, kwamba ngao, "E silwa no munu no ku fuma mono si kwatailya ingi, ¹⁷ mane o minyaso keo o kengela yofochi, kwamba ngao, "Kandi eni moni tenda ngepi, ka kuli koni kwite mwa ku teulela e ilya yange kao?" ¹⁸ Keo o amba ngao, "Mo ni tenda ngeya. Mo ni umbula a matuli ange na kumba makulu, mane monyiko ni tamba ku bulukela e nona thange thoshe ku paka na ilya e ikwayo. ¹⁹ Mu manyima keo moni ambela o moyo wange ngao, "Owe moyo wange, wa kwata ilya ingi ina bulukiwa ku twala ku myaka thingi, O

pumule siwana, o lye, o nwe, o ku wapelise."²⁰ Kono Mulimu keo o mwambela ngao, 'Owe o mulume no sianganu, o usiku wa pelo na shimba o moyo woye, kandi ou ufumu onathi na ku sebetha, mo upiluka wani?'²¹ Eyi ya ku feka na munu oyo na bundeke o ufumu ku ku fumena yofochi ku kana ku fumena Mulimu."²² Jesu keo o ambela a lutiwa aye ngao, "Pano eni na mi ambela ngao, ko muna bilaela o ku yoya kwenu, eyi mu tamba kulya, kapa eyi no lutu lwenu, neyi mu tamba ku ku manga."²³ Ka kuli moyo wa pita ilya, mane na lutu lwa pita ito.²⁴ Mwanuke a makololo, ka kunanga kapa ku chola ilya kao. Kame ka kwite yete kapa matuli kao, kono Mulimu a lela. Kandi omwe o utokwa mu kwite wa pita e inyi!²⁵ Ani o kwenu oyo mu ku saela ambu keo a twesa kweketha shiwa kanyonyo ku moyo waye?²⁶ Kona kuli ku mona mu kwanga ku tenda e inu i nyonyo ngeyo, ike eni apa mu bilaela eyo no ku bula?²⁷ Mwanuke e mi lilima---omo tha i kaela. Kotha kwi paisa kao, kapa ku ku thinga thinga. Keo na mi ambela ngao, shiwa Solomoni mu kanya thaye no imwa ku ku manganga ku ku feka na mililima.²⁸ Ku mona Mulimu o twesa ku manga o mwonyi no mu lyuwa, owo u wi kalako pelo, kono peuntha wa twesa ku yumbeliwa mu mulilo, keo omwe eni ka ngao mwa mi manga ku pitela apa kao, omwe no tumelo e thi nyonyo!²⁹ Ko munatha na ku saela ya kulya kapa ya kunwa, kame ko muna bilaela mu michima.³⁰ Ka kuli a matunga oshe no kaye atha na ku saela eyi inu, kame na Iwenu naye a limuka ngao mwa i saela.³¹ Kono mu saele weli eyi no mubuso wa Mulimu, mane keo neyi inu yoshe mwa imi ekethako.³² Ko mune yapa, o mwe no lingala e linyonyo, ka kuli Iwenu ona wapele ku mipa o mubuso.³³ Mu ulise o ufumu wenu mupe a nombula inu. Mu ku tendele e ikwama nombula ku kulupala---na ufumu mu wilu nombula kupwa, omo o mbuyi ka twese ku thamo kao, mane na mafele ka twese kulyamo kao.³⁴ Ka kuli oko uli o ufumu wenu, na michima wenu ko nyiko thili.³⁵ Mu minise e ito yenu no ku lepa na mikanda mu mbunda, mane na malampi enu mwa teneke a tumbuke,³⁶ kame mu ku feke weti anu a ku tatela mwolyoo yo kauka ku mukiti no kulama, ngao apa a wiya ku ngongota, keo mwa mu yanthwela wangu e sikwalo.³⁷ A kwite fuyawethi a pika ao mwolyoo mwa wiya kwa wana a itona apa kauka. Ya sikuma na mi ambela ngao, mwa ku manga ku minisa e ito yaye no ku lepa na mukanda waye na kwa tomeke pa tafule, na ku wiya kwa tapela e ilya.³⁸ Ku mona ndi a wiya pa kachi no usiku, kapa a malunga siku, mwa wiya kwa wana ana ku tukisa, a kwata fuyawethi a pika no ngeyo.³⁹ Kono mu yubisise ngeya, ngao ku mona o minya nthuwo nga a limuka e nako etho mbuyi a wiya kwitha, nga ka twese ku teneka e nthuwo thaye ku punyiwa kao.⁴⁰ Mu ku tukise namwe, ka kuli ko mu limuka e nako etho o Mwana Munu mba wiya kao."⁴¹ Pitrosi keo o amba ngao, "Mulena, wa tonwela ambu otwe ethi nguli, kapa na anu oshe?"⁴² Mulena keo o amba ngao, "Kandi o mupika no ku sepala na ku talifa oyo mwolyaye mwana mu paka peulu no a pika a kwaye kwa olisa e ilya mu nako thi swanela opi?"⁴³ O kwite fuyawethi o mupika mba wana mwolyaye yo tenda eyo no ngeyo yo kauka,⁴⁴ Ya sikuma na mi ambela ngao mwa wiya kumu paka peulu no ufumu waye woshe.⁴⁵ Kono ku mona oyo mupika o amba mu muchima waye ngao, "Mwolyange ana liyeye," na ku tateka ku pumaula a pika a kwaye no a lume na a kathi na kulya na kunwa mane na ku penda,⁴⁶ ngao mwolyaye keo o wiya mu liwa elyo a kana ku libela mane na mu nako a kana ku limuka mane keo mwa wiya ku mupaka milandu na ku mu ketela sibaka ku mu paka nao nombula ku sepala.⁴⁷ O mupika, oyo limuka mwolyaye na ku kana ku lukisa kapa ku tenda omo Mwolyaye a saelela, mwa pumauliwa na mafaindi yonene.⁴⁸ Kono o mupika ona kana ku limuka na ku tenda eyi no ku swanela o mulandu waye, mwa pumauliwa na mafaindi mu unyonyo. Kono o munu yoshe o napiwa e ingi, o kwaye moku saeliwa mu ungi, mane kame noyo ona siyeliwa e ingi, o kwaye mo ku lombiwa emwa yonene.⁴⁹ Mo ineyi ku yumbela mu lililo muno mu kaye, kono pano eni moni saela ike pano una mana ku tumbuka.⁵⁰ Kono ni kwita kolobetho etho ni swanela ku kolobethiwa natho, mane ka ku saela koto kao ngao ku tendale ngeyo!⁵¹ Mwa naana ngao mono ni wiyela ku leta kwombwela muno mu kaye? Nje, ka kwombwela kao, kono mifili fili.⁵² Ka kuli ku tunda pano anu mutanu mu nthuwo thi mweya mwa ku tapa---anu atu ku ku tapa na anu aili, mane nanu a lili mwa ku tapa na anu atu.⁵³ Mwa ku tapa ngeyo, a iwa no anu na anoo no a lume kame ana no a lume kuku tapa naka iwathoo; a inawa no anu mwa ku tapa na noo no a kathi mane nana no a kathi ku tapa na ka inawoo, a nyamunya no anu ku ku tapa na mbiyama a noo mane kame naka nyamunyoo ku ku tapa na ka ngumweno woo."⁵⁴ Jesu mwana ambela kame e limbuta no anu ngao, "Ku mona muna mono e libui lyo li nanukela ku mwika liwa, wangu wangu mwamba ngao, 'O mvula mwa loka,' mane kwa tendalanga ngeyo.⁵⁵ Ku mona e mepo no ku mbweela thi kuya, mwamba ngao, 'Mo kwimva yonene,' mane kwa tendakla ngeyo.⁵⁶ O mwe no mwipo, mwa limuka ku tonola omo kaye ka monalela a kaye na liwilu, kono kwa wiya ngepi ngao ko mu limuka ku tonolela e nako no ngeno kao?⁵⁷ Ike apa mu kana ku keta esi sina swanele mwofochi?⁵⁸ Ka kuli kumona ona ku twala noyu ku thekisa ku mwatuli, kuno oili mu nthila o tende katata ngao e siambo sipwe mu kachi kenu ngao kana ku kokomona ku ka kwatula, mane kame ngao oyu no kwatula kana ku tambeka ku mapokola, mane na mapokola kame kana ku yumbela mutolongo.⁵⁹ Na kwambela ngao, kombo twese ku ka tundamo kao keti oko mbo manisa kwikela a mali no ma maneno."

13

¹Panthiya nako, anu amweya kuya mwana ambela yo Magalilea ao unyinga woo na wanekanga Pilato na itabelo yoo.² Keo Jesu aalaba na kwambela ngao, "Ma kengela ngao aa Magerike mwana kwata enene sibi kupita osha akwoo Magalilea ngao anyande mwenhi nthila?"³ Nje, Namyambela. Kono ndi komubaka, moshe momuyunda munthila thimweya.⁴ Kapa aya anu likumi na mutaanu na aatu mu siloe aa etawala nothingwela na kwaipa, mwakengela mwana kwata sibi enene kupita akwoo alume mu Jelusalema?⁵ Nje, kono ndi ko mubakela eibi yenu mwoshe mo mu yunda.⁶ Jesu otomola ethi nguli, Munu omweya mwana kuna sitondo sa feiga musilwa saye na kuwiya kumona ku iuyana keo owiya kuwana njeko.⁷ Oyu mulume wambela omubeleki, no musilwa saye, anamono, pa ilimo yaatu inawiyi kulika kumona ku uiyanu pesi sitondo no feiga na kuwana njeko. Osimbatule singwele pashi. Ike apa tusiteneka simanisa omununo pasi?⁸ Omubeleki

keo omwalaba na kwaamba, Mulena, musisiye sofoci sino silimo kuno nisi limena na kusipakela mununo. ⁹Ndi moshemwa iyanu esilimo siwiya, keo uwa, kono ndi sihimwa musimbataule singwele pashi. ¹⁰"Ngeno Jesu mwa luta mu sinagoge simweya lyo Sabata. ¹¹Mono kwikala mukathi no kwata mepo thii mono thi mupetisa ngao nohimwa ku kwata maata akwimana. ¹²Apa Jesu na mumona, keo omwisana kwaamba mukathi, ona lukuluha ku uiwaye." ¹³Keo omupaka makaa apo bene keo okwata maata akwimana nakuamba Mulimu. ¹⁴Kono o mubuso no sinagoge monalwana ka kuli Jesu ona muyoisa lyo Sabata, keo omubusisi oalaba mukaci no anu kwaila maiwa mutanu na limweya aa no kusebetha, muwiye muyoisiwe. Keli lyo Sabata kao. ¹⁵Mulena omwalaba na kwamba, omwe nokukuhumusa! ka munu na munu mwamangena e ngombe na donki waye kutwala kukunwa lyo Sabata? ¹⁶Keo koyo mwana wa mukathi wa Abrahama oya satani na manga pa ilimo likumi na mutanu yatu yo kale, kundi kasanelo kumumanguna lyo Sabata kao?" ¹⁷Yo amba ei inu, aa na mukananisa mwana kuyuba lishamwa. Kono anu oshe mwana wapela peyi yoshe nakanya na tenda. ¹⁸Keo Jesu waamba, "Omubuso wa Mulimu wa ngepi, mi motuufekisa naike? ¹⁹wakufeka na mbuto tha masitete na shimba mulule, na kukathi yumbela musilwa saye, keo sikula kupiluka sitondo sikulu na yinyi no kuwilu kuumbelako masha kumitai thoso." ²⁰Keo kame oamba, "Kuike uku nielela omubuso wa Mulimu? ²¹wa kufeka na mumela na shimba mukathi na waneka na muyeelo thiatu tha unga wa fulawa kupitela ungwela pashi poshe. ²²Keo Jesu oenda mumileneñi na muminthi, kuluta na kutenda enthila thaye kutha ku Jerusalema. ²³Omwewa oamba okwaye, "Mulena anu anyonyo mba yoyisiwa?" Keo oambela, ²⁴Mulwele kuingena muselo sinyonyo, kakuli. Nami ambela owungi mowu lika kwingena. kono ahimwa kwingena. ²⁵Apa ominya nthuwo a kiya eselo, keo mo mwina panthi na kungongota eselo na kamba, Mulena Mulena otushokwele." Mwa mialaba na kumiambela, 'konimilimuka kao no kumutunda.' ²⁶Keo mo mu amba. Mo no tulya na kunwa poso thoye kame moluta mu ma nthila etu. ²⁷Kono mwaalaba, 'Naamba okwenu, koni limuka oku mupana mutunde okwange, omwa mutenda a nyangunu!' ²⁸Mukwikala kulila na ku kweca mayeo apa mbo mo mumona Abrahama, Isaka, Jakobo na mapolofita oshe mumu buso wa Mulimu, kono mu na yumbeliwa panthi. ²⁹Mwa tunda ku musila liwi, kuwiko, ku mutulo, na mboela, na kutomana pa tafule mu mubuso wa Mulimu. ³⁰Olimuke ei, aa noutokwa kumamaneno amba piluka o matangetho. Kame aa noutokwa enene ombapiluka omamaneno." ³¹Mwetho nako emwa, afalisi awiya nakumwambela, "Othe otunde muno kakuli Heroda ainga kukwipaa." ³²Jesu oamba, "muthe mukambele luya luwawa, otopele, moina tundisanga ma dimona ku yoyisa pelo na peuntha, nalii wa lyo uatu mo ni kuma pa mamano." ³³Kono na swanela kuthyelapili pelo, peuntha na liiwa litatama kakuli ka swanelo ngao mupolofita asinyiwe panthi a Jerusalema. ³⁴Jerusalema, Jerusalema, oipa apolofita na pacaula aa ana tumiwa okoye. Monosaela ngepi kuwaneka anoye ina ñathikuku yo waneka muma mbaba aye. Kono kowa saelaei. ³⁵Omone amanthuwo oye ana siyiwa. Naamba okoye, kombo muni mono kendi apo mbo mwambo.' wafuyawethi oyu wiya mulithina lya Mulena."

14

¹Keo itendala lyo Sabata thi mweya, apa natha munthuwo tho mukulu mweya no Mafalisi ku kalya singwa, keo a mutopela enene shemwa. ²Keo, mumbando thaye mono kwi kala mulume nokola kuthimba libumo. ³Jesu keo o ipula aituti akulu no mulao wo Sijuda na Mafalisi, "ngepi kuwa kuyoyisa lyo Sabata ndi nje?" ⁴Kono keo amwenena. Keo Jesu o mushimba, ku muyoyisa, na ku muteneka akuthela. ⁵Keo oambela, "Opi o penu oyu okwite mwana wa mulume kapa ngombe oya ngwela mu lisima lyo Sabata keo akane apobene ku mukokamo?" ⁶Nahimwa kutwesa kutambula peyi inu. ⁷Apo Jesu namona aana isaniwa aketa sipula so likute, keo o amba nguli, kwa ambela ngao, ⁸"Kumona ana one thaniwa ku mukiti wa maluwo, kona kekala pa sibaka so likute kakuli mwendi munu omweya o nesana munu wa kukutekiwa ku kupita. ⁹Apa oyu naamisana akuma, mwa kwa ambela, 'Ope oyu mukoye apa oli,' keo mo katomana pa sibaka so kushi na lishamwa. ¹⁰Kono kumona one saniwa, o katomane mu sibaka so kushi, ngao apa oyu na kwisana a kuma, akwa ambele ngao, 'Muonyi, katomane paya po ku kutekiwa.' Keo mo kutekiwa mukaci no anu oshe ana tomana pa tafule noye. ¹¹Kakuli aa oshe akuthinisa peulu mwa usiwa pashi, noyu yoshe o kutwala pashi mwa thinisiwa." ¹²Jesu keo oambela kame o mulume no mwisana, "Kumona one sana anu ku mulalelo kapa ku mukiti, kona isana aonyi oye kapa aminoyekapa akulwoye nwa alume kapa apoye kapa aa no kufuma we kala pepi noo, kakuli mwendi nao mbakwisana, keo mo ikiwa. ¹³Kono kumona ona isaene anu ku mukiti, oisane a botana, aa no kwatwesa kweenda, ei hole, na a no kufa omeo, ¹⁴keo mo fuyaethiwa, kakuli ahimwa kukwika. Kakuli mbo ikiwa mu nako no kwinguka noa no ku luka." ¹⁵Apa na yuba ei omweya no tomana pa tafule na Jesu, keo o mwa ambela, "Ona fuyawethiwa oyu mbo kalya singwa mu mubuso wa Mulimu!" ¹⁶Kono Jesu o mwa ambela, "Mulume o mweya no lukisa mulalelo u nene na kwisanako angi. ¹⁷Enako no mulalelo, keo otuma apika aye kuka ambela aa naisaniwa, 'Muwiye, kakuli einu yoshe ina luku.' ¹⁸"Keo oshe akalisa kuwana mwa kukayena. Wo matatekelo o mwambela, 'I na ulu silwa nainga kutha ni ka simone. Muni swalele.' ¹⁹"Omukwaye keo o amba, 'I na ulu ipani ya mapulu, natha ni ka yetheke. Muni swalele.' ²⁰"Keo mulume omweya o omba, Ina lama mbiyama kame nje kutwesa kuwiya. ²¹"Aa pika keo awiya ku tonwela moolyoo woo ei inu yoshe. Keo moolyoo ominya nthuwo o lwana na kwa ambela apika aye, 'Muthe wangu mu tunthila na mikwakwa no mulenen'i mukalete a njebe, aa no kwa enda, aa no kufa meo na ihole.' ²²"Aa pika keo amba, 'Muolyetu, eyu na twambele ina tendahala kono ku isiyalela sibaka mu muzuzu.' ²³Keo molyoo wo ambela ngao, 'Muthe mu mikwakwa thinene na kwa ambela anu ngao awiye, ngao enthuwo thange thi umbe. ²⁴Na mya ambela, njeko kwao alume naithaniwa mbo yuba ku mulalelo wange." ²⁵Oungi nwanu mwa natha naye, keo othiuluka na kwa ambela ngao, ²⁶"Ndi munu a wiya o kwange kono ka nthimba yaye, inawaye, mbiyama waye, aanaye, akulwaye na a manthaye, kapa oupilo waye, ohimwa ku ikala mulutiwa wange. ²⁷Awo oshe akana ku shimba e sifapano soo na kwiya munyima thange nje kwikala alutiwa ange. ²⁸Ani okwenu o thaela kuumba

tawala oyu kana kutoma pashi na kumona ndii ei aumbisa mo ithaela mali akuma pa bukai ndi okwite ya ku thi manitha? ²⁹Kwanda ngeyo, apa manisa ku paka mutomo keo okwanga ku manisa, aa mba mona oshe mwa kalisa ku musheka, ³⁰ngao, oyu mulume no tateka ku umba kono ona kwanga kumanisa. ³¹Kapa mulena mwike, yotha kukalwa na mukwaye mulena mundwa, mbokana ku tomana pashi weli na ku shimba keletho kapa mwa twesa ku kalwisa mukwaye na masoja a lule likumi na mukwaye okwite masoja alule makumi meeli? ³²Ndi kao, apa masoja a mukwaye ahili kule, otuma anu aye kuka ambaula pa mikwa tha kuleta kotho. ³³Keo apobene, omweya wenu oyu na kana kuteneka ei yoshe akwite nje na kwikala mulutiwa wange. ³⁴Mukele uwa, kono ndi mukele unapu utobi wao, muokutusiwa ngepi? ³⁵Kou kwite tuso kao kumunvu hiwango kutenda mununo. Mo uyumbiwa. Oyu kwite matwi akuyubisa ayube."

15

¹Ngeno akwo yutulitha e mitelo na kwo akwo kutenda thibi oshe awiya kwa Jesu ku mu tethetha. ²Ama Pharisisi na Scribes keo a bilaela,ngao,oyu munu amuela na akwo ku tende thibi,mane na kulya noo. ³Jesu keo oambela nguli,ngao, ⁴"kumona o mweya wenu,oyu kwite angu mwanda keo omweya na yongo,oshemwa kuthiya a makumi mutanu na makumi mane na mutanu na ane mu liyungu,na kutha kathaa oyo na yongo kendi apa mba ka muwaena? ⁵Apa amana ku mu wana,amu kambeka pa thifuthi naku na ku taba enene. ⁶Apa wiya kukuma ku nthuwo thaye,awiya kwithana a onyiaye na tunga no mupepi na kwa mbela ngao, 'Muwapele nange kakuli ina ka wana ongu wange nayongo.' ⁷Na mi ambela ngao monyimo bene ngeyo mo kwi kala ku wapela ku wilu pa munu wa thibi omweya ku mono na piluka ku teneka e thibi ,kupita a makumi mu tanu na mane na mutanu na ane ana kana kumbilumuka. ⁸Kapa mukathi oyu kwite likumi lya silvere, ku mona na yongitha po thimweya oshemwa ku laita e lampi thaye,kufiyela mu nthuwo na ku thaela thiwana ku pitela apa mba thiwana? ⁹Oshi thiwana ngeya mwethana a onyiaye na tunga no mupepi,na kwamba ngao, "Mu wapele nange, ' Kakuli ina wana ka siuvera kange aka no ka yongo. ¹⁰Ngeyo bene na mi ambela ngao kwe kalanga ku wapela enene ku mañeloi a Mulimu ku wilu pa munu mweya oyu na teneke o ku koñela thibi. ¹¹Keo Jesu oamba ngao, 'Mulume omweya mona kwata anaye alume aili, ¹²Omwanyaye o munyonyo keo ambela yaye ngao, 'Tate onipe ko umweya ku ufumu woye owangeko, 'Keo o a tapela oufumu waye kwa naye o aili. ¹³Mono pa pita ambu mayuwa manyonyo, o mwanaye munyonyo keo shimba ufumu waye naku ku thela kule ku litunga lyalyo, oko na ka petha petha oufumu waye woshe mu ku thinya thunya. ¹⁴Apa na manitha ku thinya o ufumu waye woshe,keo kwi kala nthala thi nene muya mu litunga,keo tateka kunyanda. ¹⁵Keo kengena musebethi ku munu mweya muya mu litunga,oyu no ka mupa musebethi wa ku litha angulu. ¹⁶Keo owapela kulya ku ilya na lithanga angulu kakuli njeko oyu no mupa ya kulya. ¹⁷Keo oyu mwana okengela enene na kwamba,ngao, 'Angi anu abeleka' kwa tate a kwite ingwa ingi,ome kuno,nafa ku nthala. ¹⁸Na funduka ku tunda kuno na kutha kwa tatemna ku ka mwambela ngao, "Tate mo ina fothethe eliwilu na we. ¹⁹Njekame ku swanela ngaoni thaniwe nga no mwanoye,oni shimbe ni feke wendi omweya no abeleki oye. ²⁰Keo oyu mwana o funduka na ku wiya kwa yaye.Yoshi panena kule,yaye keo na mu mono keo eñeke thimu kwata enene,keo oituka kamu kumbatela na ku mwi mitha. ²¹Mwanaye keo amba ngao,'Tate,mo no nitende thibi ku liwilu na koye, Ko niswanela kuni thana nga no mwanoye kau. ²²"Yaye keo ambela a beleki aye ngao, 'Mulete wangu eyapalo iwa iwa, mu mu mange kame mu pake lithaka ku likaa lyaye, na ma katulo ku maulu aye. ²³Kame mu lete o ngomwana wo ku nuna enene na ku mwipa. Tuwapele enene na ku kina. ²⁴Kakuli oyu mwanage mo na fa,pelo na yoyo. Mona yonga,pelo na waniwa. 'Keo a tateka oku kina. ²⁵"Cwale o mwanayo mukulu no shemwa kwikalako mona kekala kuilwa,Apa kauka na ku shenyena kunthuwo,ayuba membo na kukina. ²⁶Keo oithana mubeleki omweya naku mwipula ngao ike noyi tendaala. ²⁷Omubeleki keo mwambela ngao, 'Oya minoye ona kauka kame aka iyo anepaa ngomwana no ku nuna enene kakuli ona amwele mwanaye yona ku kete. ²⁸"O mwanaye o mukulu keo lwana na ku kana kwingena mu munthi,keo yaye owiya na ku mu lombaa enene. ²⁹Keo mwanaye o mukulu o ambela yaye ngao, 'Mumone tate eilimo ingi ina ku belekele,kame shamba natanga omo ku ku kaena ei wamba yoshe,kono kowa tanga ku nipa shiwa ka membe ka mweya ngao ni ku wapelitehe naa kwange. ³⁰Pelo oyu mwanoye apa na kumu oyu na ka petha petha o ufumu woye na maule,ona mwipaele o ngomwana no ku nuna enene. ³¹"Yaye keo mwambela ngao, 'Mwanange enako thoshe mo we kala nage,kame yoshe iyi ni kwite yoshe yoye. ³²Cwale ngeno twa swanela ngao tu kine na ku wapela,kakuli oyu minoye mo nafa,ngeno mu yumi,mona yonga,ngeno na waniwa."

16

¹Jesu keo kame o ambela a alutiwa ngao, "Nokwikala mulume o mweya no ku fuma enene no kwala menenja,keo awiya ku mwambela nao oyu menenja wamona thingathiya o ufumu waye. ²Keo oyu nu ku fuma oithana o mwenenja waye na ku mwambela ngao, "Ike eyi ni yuba eyoye? Oni tonwele omu sebethela,kakuli ngeno ko swanela kwi kala menenja kao. ³"Keo menenja o kengela ngao, 'Apa ni tende ike,kakuli oyu mwolyange ani tunditha pa itenda yange? Ome ambu nje mata aku lima kame natenda lishemwa ku lombaa. ⁴Ni limuke yo ku tenda,ili kuli apa ani tunditha pa musebethi wange,anu anga kani amwele mu manthuwo oo. ⁵Keo oyu manenja oi thana omweya ana kolotela oyu mwolyange,na kwipula mutangi ngao, 'Bukai oyu no kolotela mwolyange? ⁶"Keo aamba ngao, 'mwanda umweya wa mabotela a mathi a oli.' Keo mwambela ngao, 'Oshimbe e thikoloti thoye,o tomane pashi oñole makumi mutanu.' ⁷Keo oyu manenja oipula oyu no wiili ngao, 'Bukai oyu na kolotela mwolyae? 'Keo alaba ngao, "Mwanda wa mashoka a uloto.' Keo mwambela ngao, oshimbe thikololi thoye oikale pashi,o ñole makumi mutanu na maatu. ⁸Keo oyu munu no ku fuma o lumba oyu manenja waye no mbulo ku sephahala.Kakuli mona mo nitha ku thepahala. Kakuli ana no lino litunga mwa kwata enene muku

enditha yambo yo amwo kupita ana no liseli.⁹Nami ambela ngao mukwate aonyi mu ku ku tithitha o ufumu no mbulo ku thepahala o ufumu no mbula ku thepahala,ngao apa mbo upwa,angu mba mikwate mu upilo.¹⁰Oyu no ku thepahala mu inu inyonyo,kame wa ku thepahala mu ingi,¹¹"Kame no mbulo ku thepahala mu inu inyonyo inyangunyu,kame wambula ku thepahala na mu inu ingi inyangunyu.¹²Owe ndi ko wa thepahala mu ku kututhitha eibyana no anu, ani oyu no ku kupa mali oye,oye?"Njeko mupika wo ku belekela malena meeli, kakuli mwa twetha ku thimbo mweya na ku wapela mukwae,kapa mwa twetha ku wapela mweya na ku kana ku wapelitha omu kwae. Nje munu kutwetha ku thebeletha Mulimu na ufumu.¹⁴Keo a ma Pharise, a no ku wapela enene mali, apa yuba yoshee,keo amu thimba enene.¹⁵Keo oambela ngao, "Omwe mo mwa ku monitha ku luka mu meo no anu,kono Mulimu alimuka michima thenu. Iya iku twala pa mulu enene ku meo o amu, koya wapelitha Mulimu kau.¹⁶O mulao na upolofita mo ni wikala ku kutwala apa na kuma Joane. Ku tundapo, e evangeli tho mubutho wa Mulimu keo, u kutathiwa keo amwo she aku thindetha moo.¹⁷Kwoto e liwilu na litunga ku kana kwi kala ko kupita mulao shuwango u mweya kwi kana kwika lapo.¹⁸Yoshe oyu lukula mbiyama waye na ku lama wawo acolo mulao lifa, naye kame oyu no kulama no ku lukululiwa kwa mukwa munthi waye acolo mulao no lifa.¹⁹Keo no kwikala mulume wa ku fuma enene no ku manganga mikanjo na maina a kwetha kame mo na ukola oufumu waye elilyanga.²⁰O munu no ku nyanda oithaniwa Lazaro mo nekalanga pa thelo thae tho lilapa, na lutu lwaye no ilonda londa.²¹na ku tatelanga ei ingwa ku ku tafule thoya no ku fuma. Na ambwa oshe mo na mu lathanga pa ilonda.²²Keo ku wiya ngao oyu mukwo kunyanda ofa kame a mañeloi kewe mushimba na ku ka mupaka kumbali tha Abulama.No ya no ku fuma naye kame naafa na ku ka mu bumbeka,²³Keo yoli mu libita kame mu manyando, otopela keo mona Abulaama yoli kule na Lazaro mukwo ku nyanda ali pamweya.²⁴Keo oyu no kufuma o lila na kwaamba ngao, "Tate Abulaama,oni yubele ñeke kame otume Lazaro,ngao a mbwateke o munwe waye mu meyu a wiye ani oyithethe pa lilimi kakuli pano na nyanda mu no mu mulilo.²⁵"Abulaama keo amba ngao, 'Mwanange okengele ngao mu upilo woye mono kwata ofumu uwa ungi, Lazaro oye mona nyanda.Kono ngeno ona ku kete kuno, owe mu makama moli.²⁶Pamweya neyo, O lukwakwa lunene lu na pakiwa pakaci,ngao njeko wa ku twetha ku tunda kuno kwiya ko kame njeko wa ku twetha ku tundoko ku wiya kuno kwetu.²⁷"O mufumi keo amba ngao, 'Na ku lombwa,Tate,Abulaama,ngao utume Lazaro athe ku nthuwo thaka tate-²⁸Kakuli ni kwite aminange mutanu,anga ambele enene,ngao, nao kana wiya ku ku wana muno mu thibaka tho manyando.²⁹"Abulaama keo amba ngao, "Kwaali Mushe na ma polofita; ona teneke a tethethe okwoo."³⁰"O mufumi keo alaba ngao, 'Nje Tate Abulaama,kwa wapela munu wa ku tunda kwa afu ku ka ambela,keo mwa mbilumuka.³¹"Keo Abulaama omu ambela kame ngao, 'Kumona akana ku yubela Mushe na ma polofita,ashemwa ku yubela shuwango munu waku tunda kwa afu."

17

¹Jesu mo na ambela alutiwa aye ngaa, "mbo kwikala ei mbo ingwisa anu,kono umai woyo mbo iwiya eyo! ²Kwa swanela ngao oye a mangeliwe o liwe musingo kupita ngao a ngise o mweya kwa woo anikana.³Mu ku topeelee.Mapoe kumona ona tende sibi,o mu kanise,kumona o na kunyatha,omu swalele. ⁴Kumona ona ku fose the mutanu na twiili mu liiwa, na kuwiya o koye mutanu na twiili,ku wiya kwaamba ngao,na kunyatha waswanela kumu swalele!"⁵Aa lutiwa a Mulena mo na mwambela ngao, "O tu kulise mutumelo. ⁶Mulena mo naambela ngao, nga mwa kwata tumelo tha kufeka wendi mbuto tha masitete nga mo mu ambela o sitondo no feiga,o tumuke,o kamene muliwate,nga mo sikuyuba.⁷Kono ani o kwenu,oyu kwite o mubeleki oyu kekela kapa ku mamela aangu,mo mu ambela yo na kauka muliwa;O wiye wangu-wangu otomane olye? ⁸Oshemwa ku mwambela ngao, 'O ni tendeleko ya kulya ni lye, o pake o lukanda ku thingulukisa oito yo ye o nipe ku pitela apa ni manisa o kulya na ku nwa kutunda apo pokoti olye na ku nwa?⁹O na shemwa ku ku tumela ku mubeleki kakuli o natende o inu eyo na mwambela ngao atende,ona tende ngeyo ndi? ¹⁰Shiwango itendelemono ngeyo kumona mu na tende eimu nambeliwa mo mu amba ngao, Kaa twa beleki a ku sepahala kao. Mo tuna tende ambu ei tuna lukele kutenda."¹¹Mo no kwikala ngao apa natha ku Jerusalem,mo na enda mu museto wa Samaria na Galilea.¹²Apa na ingena mu munthi umweya,alume likumi a kukola simbingwa keo a mu wana. Mo na emana kule naye. ¹³Keo a kalumuka,a amba ngao, "Jesu,Mwolyetu,o tuyubele ñeke."¹⁴Apa naa amona,keo oambela ngao,"Muthe muka ku monahathe ku ma prisita." Apa na tha ngeyo keo na yoisiwa. ¹⁵Omweya okwoo apa na mona ngao no yoisiwa,keo o pilukela,ku manyima ku ku tumela ku Mulimu. ¹⁶No ngwela o lupala lwae kumaulu a Jesu ku ku tumela okwae. Apo Musamaria.¹⁷Jesu keo o amba ngao, "Aa na yoisiwa ka likumi kao? Aa mutanu nane kupi kwaali? ¹⁸Njeko kame a kwoo aa na wiya ku kutumela ku Mulimu,kendi oyu no mushobo wao? ¹⁹Mona mwambela ngao, "Oimane othe. O ulumeli woye u na kuyoisa."²⁰Mu ku ipuliwa ku Mafalisi ngao o mubuso wa Mulimu mo u wiya kamwaka,Jesu keo o alaba na kwaamba ngao, "O mubuso wa Mulimu ushemwa ku wiya mu ku limukiwa. ²¹Komba amba ngao, 'Mumone,unowo nyiwo!' kamba, 'Uya wo nyiwo,Kakuli mumone ngao o mubuso wa Mulimu okwenu kouli. ²²Mo na ambela a lutiwa aye ngaa, "Omaliwa a wiya mbo muwapela ku mona liiwa limweya lya mwana munu,kono ko mbo mulimona kao. ²³Mba miambela ngaa,mu mone,paya! mumone,apa! kono ko mu na thako kapa kwa koñeela, ²⁴Ngeyo wendini o mwetho o mu wesela mu wilu ku munyeka ku tunda oku ku sibaka no liwilu kutha oku kushambwaliya no liwilu,keo omwana munu mbo ikala ngeyo muliwa lya. ²⁵Kono mwa nyanda ngo mu inu ingi-ingi na ku kaniwa ku lusika olu lu liko. ²⁶We ndini omu no kutendalela mu maiwa a Nuwe,keo mbo kutendala ngeyo kame mu maiwa no mwana munu. ²⁷Mo na lya,mo na nwa,mona lama naku lamisiwa kupitela Nuwe apa ne ngena mu Areka. keo munda uwiya kuayundisa oshe-oshe.²⁸M ku kufeka,omu no ku tendalela mu maiwa a lota-mo na lya na kunwa,ku ula na ku ulisaa,ku kuna na ku umba. ²⁹Kono oliiwa na tunda Lota mu Sodoma,o mulilo mo no uloka na sulufura mu wilu na ku asinya oshe. ³⁰Mu mukwa umweya wa ku kufeka mbo kwikala

elyo liiwa mba monala o mwana munu.³¹ Mu liiwa elyo mboikala peulu no thuwo ko mba twese kutha pashi ku ka tundisa oibyana munthuwo, mu ku kufeka oyu mbo ikala musilwa ko mba uku kau.³² Mu kengele o mbiyama Lota.³³ Oyu singa ku yoyisiwa oupilo waye mwa ulutha, kono oyu lutha oupilo waye mwa uyoisa.³⁴ Na miambela, omo muusiku owo mbo kwikala anu aili pa mumbeta umweya. Omweya mbo shimbiwa, o mweya mbo siiwa.³⁵ Mbo kuikala a kathi aili a kutwa. Omweya mbo shimbiwa o mukwae mbo siiwa.³⁶ Mbo kwikala anu aili musilwa, o mweya mbo shimbiwa o mukwae mbo siiwa.³⁷ Keo a mwipula, "Kupi Mulena?" Mo na ambela nga, "Apa mbo sikala o situpu po mba kungulukela a ñui."

18

¹Keo wambela o nguli no kua nanga omu a lukela ku lapelela ngaa kana thwafa. ²Kuamba ngaa, "Mu muleneñi u mweya no mwikala muatuli oyo no kana kuiyapa Mulimu na ku kana ku kuteka anu." Mo no kwikala o mukatha fela o mo mu muleneñi, mo na wiyanga o kwae nako na nako, na ku ambanga ngao, "O nituse o ni atulele oyu ni thekisa." Mu nako thile-thile no shemwa ku wapela ku mutusa, apa no kupita o nako keo o kwambela yo foti, "shiwango ngaa ko niyapa Mulimu na ku kuteka anu kao." ⁵Kakuli oyu mukathafela ani filika mo ni mu atulela, ngao ka na wiyanga ku ni katatha. ⁶Keo o Mulena oamba ngao, "Muyube ei amba oyu mu kwo kwatula na sobothi. ⁷Mulimu oshemwa ku atulela anaketiwa o kwae aa mu lilela o usiku na mushinonga, shiwango omu aliyeyela oku a yubela oñeke. ⁸Na mi ambela ngao mwaanyangupela o ku atulela. Shiwango ku ikala ngeyo, mwana munu apa awiya mbo wiya kuwana o ulumeli uli mulitunga ndi?" ⁹Keo o amba kame nguli ku ambela ana kumono ngao a na lukuna ku shaula akwoo anu. ¹⁰Aanu aili mo na tha mu tempele ku ka lapela-omweya Mufalisi omweya Metelisi. ¹¹Mufalisi keo o imana na kulapela kwamba eyo inu okwae, Mulimu, na ku tumela okoye ngao ome nje ku ku feka na kwange anu ambuyi, ano mbula o kuluka, amahule kapa mane oyu mutelisi, ¹²Naku yumenanga oilya twiili mu sunda. Neekanga ulishumi omali ni wanaga oshe." ¹³Oyo no imana kule no shemwa shiwango ku topela ku wilu, keo okulikukula pa mbando, na kuamba ngao, "Mulimu, oni yubele ñeke, kakuli no mukwa sibi. ¹⁴Na miambela ngaa, Oyu mulume mo na uka mumanyima ku tuwo thae yona moniwa ngao wa kuluka ku pita oyu mukwae. Kakuli o munu yoshe oyu nokukunepisa mwaa kokobethwa, oyo oku kokobetha mwa kulisiwa. ¹⁵Anu oshe kame mo na leta anoo anyonyo okwae ngao aaa kwate, keo alutiwa aye apa namona ngeyo keo aa ayutha. ¹⁶Kono Jesu oesana ngao awiye okwae, na kuamba ngao, "Muitanise anikana awiye okwange, komu naakanisa kakuli o mubuso nokuwilu waku kufeka wendini ao." ¹⁷Ya sikuma shemwa na miambela ngao, oyu no kukana ku amwela o mubuso wa Mulimu wendini mwanikana komba ingenemo kao. ¹⁸Omweya ku manduna mo na ipula Jesu ngao, "Mulimu muwa, mo nitenda ike ngao niyole oupilo noku yoyela o nako thoshe?" ¹⁹Jesu keo o muambela ngao, "Ike apa unitoya ngao no mukwa kuluka? Njeko oyu no kuluka kendi Mulimu ambu. ²⁰Walimuka o milao-ko tenda uule, ko na ipaa, ko na eetha, kona paka yangaya-ngaya, okuteke iyo na nyoko." ²¹Oyo nduna keo waamba ngao, "Ei yoshe ina ibuluka ku kala oni shili mwanikana. ²²Jesu apa na yuba ngeyo keo omuambela ngao, "Kushi sialela sinu simweya. Wa swanela kuulisa ei okwite yoshe na ku itapela a utwi, keo mo kwata sikwama ku wilu-keo owiye onikoñeele. ²³Kono onduna apa nayuba eyo ine, keo swaba enene, kakuli mona fuma enene. ²⁴Jesu apa na mumona ngao aswaba keo oamba ngao, "Ku kaluenene aa no kufuma ku ingena mubuso wa Mulimu. ²⁵Mane kwoto ngao okamele engine mu lithiyo no nguya, kupita ngao oyu no kufuma engine mu mubuso wa Mulimu. ²⁶Aa na iyuba keo amba ngao, "Keo oyu mbo yoisiwa ani?" ²⁷Jesu keo o alaba ngao, "oinu o ikalu kwanu yooto ku Mulimu. ²⁸Peter keo oamba ngao, "Ku na wapa tuna sii oinu yoshe oyetu na kuku koñela. ²⁹Jesu keo oambela ngao, "Yasikuma shemwa na miambe ngao, njeko munu oyo na sii othuwo kapa mukathi, kapa apa, kapa ashemi kapa aana, mukutendela o mubuso wa Mulimu. ³⁰Oyo mbo kana kuwana oinu ingi thi no nako thino, na nako ethi thiwiya, ngao a wane o moyo no mbula o kupwa. ³¹Mu manyima no kwisanela a lutiwa ae okwae keo oambela ngao, "Mu mone, twa kambama kutha ku Jerusalema, keo oinu yoshe ei na ñola a mapolofita kwaamba ya mwana munu moika tendaala. ³²Mwa piwa mu makaa aanu, mwa mu shendaala, na ku mutenda unyangunyuna na ku mu sipwela o mate. ³³Apa mana ku mu shapa, mwa muipaa, mu liiwa no waatu mwa yoya kame. ³⁴Naashemwa kuyuba ei inu yoshe, kame eli lii mo no li olekiwa okwoo, kame mo na kana ku yuuba ei inu no yambiwa. ³⁵Mo no ku waniwa ngao, Jesu apa na shenyena ku Jeriko, mulume wakufa omeo mona tomana kunyonga no mukwakwa kuno nyepanga. ³⁶Mu ku yuba anu ang-ang-ang a pita, keo o ipula eyo no itendaala. ³⁷Keo amwambela ngao Jesu wa Nazareta yo nyiwo pita. ³⁸Keo oyo no kufa omeo olila naku amba ngao, "Jesu Mwana Davida oniyubele ñeke. ³⁹Ao na enda poso keo amu ayutha ngao a mwene. Kono keo o kuwa enene shemwa. ⁴⁰Jesu keo oimana na ku amba ngao a mulete o kwae. Keo oyo no kufa o meo apa nekala kumyonga tha Jesu, Jesu keo omuipula ngao, ⁴¹"Esi o singa ome ngao ni kutendele ike? Keo oamba, Mulena, na singa kumona. ⁴²Jesu mo na mwambela ngao, Omone. O tumelo thoe thi na ku yoyisa. ⁴³Apo keo omona na ku koñeela Jesu, na ku kukutumela ku Mulimu. Anu oshe apa na mona ngeyo mo na lumba Mulimu."

19

¹Jesu mwane ngena mu Jeriko na ku pita pa kachi no munthi. ²Kona kuli, mono kwi kala mulume no lithina lya Zakia. Zakia neli yo mukulu no atelisi oshe kame neli wa ku fuma. ³Mwana saela ku mona Jesu ngao kandi ani, kono no kwanga kabakala e limbata no anu, ka kuli neli wa kwipipa mu ule. ⁴Keo o itukela ku poso no anu na ku kathina ku sitondo no sikomora ngao a mone Jesu, Ka kuli Jesu neli mwane kala pepi na ku wiya ku pita apo. ⁵Apa Jesu na kuma pepi napo pa sitondo, mwana topela ku wilu na ku mwambela ngao, "Zakia, o nyangupe o shuluke, ka kuli pelo na swanela ku ke kala noye mu nthuwo thoye." ⁶Keo o nyangupe ku shuluka na ku mwamwela kuno yona wapele. ⁷Apa anu oshe na mona

ngeyo, na yaana, kwamba ngao, "O ne ngene na ku ka potela o munu no sibi."⁸ Zakia no imana na kwambela Mulena ngao, "O mone, Mulena, na pita pa kachi o ufumu wange ku tapela a nombula ku fuma, mane aiba ndi mono ni putela munu sinu, moni musetha tune sa ku mu kwana."⁹ Jesu keo o mwambela ngao, "Pelo o ku yoisiwa ku neyi mwathino nthuwo, Ka kuli naye oyu mwana Abrahamama."¹⁰ Ka kuli na mwana Munu mwaneya ku wiya ku saela na ku yoisa anu no ku yonga."¹¹ Kuno a itha naku tethetha ngeyo, Jesu keo o twalela kwambaula na ku tonola e nguli, ka kuli mwane kala pepi na Jerusalema, kame anu mwana naana ngao o muso wa Mulimu we kala pepi na ku wiya."¹² Keo o amba ngao, "O munu no tunda kwa no ku fuma mwana enda mwendo kutha ku litunga lya kule ngao a ka yolisiwe ou lena na ku ka kuthika kame."¹³ Mwanesana o likumi no a pika aye na kwa tapela mapondo likumi kwambela ngao, 'Muthe na ku fundana e mwiilo kupitela oku ni kaukela.'¹⁴ Kono anu no mu munthi waye mwana mu thimba na ku tuma anu mu manyima aye, ku kamba ngao, 'Ko tu saela ngao oyu munu a twendise kao.'¹⁵ Mono kwi kala ngao apa na ka kuthika, yona mana ku ka yola, no lailela a pika aye ao napa a mali kwe sana, ngao a wiye a mutonwele eso munu na munu a nawana mu nako a nathi na ku tenda e mwiilo."¹⁶ Oyu no utangi no wiya, kwamba ngao, 'Mulena, e pondo tho thi mweya no nipa thina sheme mapondo likumi peulu.'¹⁷ Oyo Mulena keo o amba ngao, 'Ona tende siwana, owe o mupika no ku wapa. Ka kuli mona sepala mu sinu e sinyonyo, kandi kame nawe o endise minthi tha kutha pa likumi.'¹⁸ Oyu no wiili no wiya, na kwamba ngao, 'E pondo thoye tho thi mweya, Mulena, thina sheme kame mapondo mutanu.'¹⁹ O Mulena keo o mwambela ngao, 'Nawe kame o endise minthi tha kutha pa mutanu.'²⁰ O mukwaye kame no wiya, na kwamba ngao, 'Mulena, o mone e pondo thoye thino, mono ni thi oleka mu taulo,²¹ ka kuli mono ni kwiypa, kakuli owe o munu wa ñomene. Wa shimbanga eyo na kana ku leta, kame wa cholanga eyo na kana ku kuna.'²² O Mulena keo o mwambela ngao, 'Kutha na mai oye mo ni kwatula, owe mupika o munyangunyu. Mono limuka ngao no munu wa ñomene, oyu shimbanga eyi nombula kwa pakiwamo, mane na ku cholanga eyo nombula kwa kuna.'²³ Kona kuli ike apa no kana ku twala a mali ange mu panga, ngao pano ina kauka nga ina twese ku ka shimba a mali ange nesi no ku kambeka peulu?'²⁴ O Mulena keo o ambela ao na mwimana ku mbali ngao, "Mu mu yangele etho pondo, mu thiye oyo kwite e likumi no mapondo.'²⁵ Keo a mwambela ngao, 'Mulena, o kwite likumi lya mapondo.'²⁶ Na mi ambela, o munu yoshe o kwite sinu yonyiko o swanela kupiwa ku mwekeetha, kono oyu kana ku kwite, shiwa eso a kwite mo sishimbiwa ku simu yangela."²⁷ Kono ao no ithimbo yange, ao na kana ngao ko ina endisa, mwa lete o kwange mu wiye mwe paele poso thange."²⁸ Apa na manisa kwamba eyi no ngeya, Mulena keo o aenda ku poso, kuno yo kambama kutha ku Jerusalema."²⁹ Apa na shenyena pepi na Betifage na Betania, kutha ku lilundu no itondo ya Olive, mwana tuma a lutiwa aye a ili,³⁰ kwambela ngao, "Mwende muya mu munthi. Apa mu ke ngena mo muka wana kambongolo aka kana kana kwendiwapo kale ku munu. Muka ka nungune mu ka kani letele."³¹ Ku mona munu onaka mipula ngao, 'Ike apa muka nunguna?' mwambe ngao, "Mulena yonyiko oka saela."³² Ao na tumiwa apa natha naka wana ako kambongolo wetini omo nambeela Jesu."³³ Apa natha na ku nunguna ngeyo ako kambongolo, o minyako keo oa ipula ngao, "Ike apa mu manguna ako kambongolo?"³⁴ Mwana alaba ngao, "Mulena yonyiko oka saela."³⁵ Naka leta kwa Jesu, mane keo a wiya ku yala na yapalo yoo pa mwoongo noako kambongolo na ku thinisapo Jesu."³⁶ Kuno yotha na kwenda ngeyo, na eketha kutha na ku yala ngeyo a mapai oo mu mukwakwa omo na enda Jesu."³⁷ Apa na shenyena pepi na sibaka no nthila thi tha ku lilundu no itondo ya Olive, o ungi no alutiwa aye keo a tateka ku wapela na ku lapela Mulimu ku sebeisa a mai no ku shanjuka kabakala e misebethi ethi nene ana mono,³⁸ Kwamba ngao, "Ku lumbekiwe Muywanthi oyo wiya mu lithina lya Mulena! Kotho thi kaleko ku wilu mane na kanya thi kaeko mu ibaka no ku liwilu!"³⁹ O ungi no mafalisi ao ne kala mu kachi no anu namba ngao, "Muluti, o kande a lutiwa oye."⁴⁰ Jesu keo o alaba na kwamba ngao, "Na miambela ngao, ku mona ao a mwena, a mawe keo mwa kuwela."⁴¹ Apa Jesu na shenyena pepi kuno yo mona Jerusalema, keo ou lila,⁴² kwamba ngao, "Ku mona nga mona limuka mu liwa lya pelo, shiwa owe, e inu eyo noku ku letela e kotho! Kono pano seli ya kwolama nje ku monala mu meo oye."⁴³ Ka kuli a maiwa mwa wiya o kwoye apo ao no ithimbo yoye mba tamba kumba o lukwakwa lwa ku ku thengeleka mane athe na ku kumba ku ku thikela oku noku."⁴⁴ Mwa ku ngwisetha pashi, ku waneka na noye pamweya. Ka tamba ku siyela liwe lyambula kwalumuna kao ka kuli ko tamba ku limuka ngao kamwaka Mulimu pa tamba ku ku yoisa kao."⁴⁵ Jesu keo o ingena mu tempele na ku kalisa ku chithela panti ao no ku lisa,⁴⁶ kwambeia ngao, "Kuna ñoliwa ngao, 'E nthuwo thange nthuwo tha ku lapeela,' kono muna thi pilula ma kwolamo a mbui."⁴⁷ Kona kuli Jesu mwanatha na ku luta liwa na liwa mu tempele. A maprisita na ñoli mane na manduna no anu mwana saela ku mwi paa,⁴⁸ kono na imwa ku wana nthila mwa ku tendela ka kuli anu oshe mwana tunda mena ku mu tethetha.

20

¹Mu liwa limweya kuno Jesu yotha na ku luta anu mu tempele na ku kutatha e Evangeli ngao keo a maprisita a kulu na ñoli keo a muwiyela pa mweya na kulu."² Nambaula, ku mwambela ngao, "O twambele ngao kandi a maata otha na ku tenda e inu wa wana kupi, kapa ani kandi yona kupu a maata."³ Mwana alaba na kwambela ngao, "Name kame moni mipula e putho, mane muni ambele." Oku kolobethiwa kwa Joani: Mono ku panena ku wilu kapa kwanu?"⁴ Mwanatha na ku ku nanga o fochi, kuno amba ngao, 'Ya tunda ku wilu,' keo oye mwamba ngao, 'Kona kuli ike apa no mu kana ku mwiitana?'⁵ Kono ku mona tunamba ngao, 'Ya tunda kwanu,' keo anu oshe mwa tu pobaula na mawe, ka kuli anu a yubisisa ngao Joani neli mupolofita."⁶ Kona kuli naye mwana alaba ngao ka limuka oku no itundela kao."⁷ Jesu keo o ambela ngao, "Shiwa name koni twesa ku mi ambela ngao maata mwike no Ulena ao ni sebeisa kao."⁸ Keo o kalisa kwambela anu eli liyumbo ngao, "Kwali munu no kuna e silwa no veine, mwana shimba anu no ku lima kwa paka a kusi babalela, na kutha ku ka chona mu litunga lyalyo pa nako thile."⁹ Pa nako ethi no thi swaneela o minya silwa no tuma o

mupika waye kwao a limi, ngao naye a mupe ku kutulo no mo mu silwa. Kono ao a limi keo a pumaula oyo mupika, na ku mu chitha ngao a ukuluke makaa kaa.¹¹ Kame keo o tuma mupika mu kwaye naye keo naye aka mu pumaula, na ku ka mu tenda kwipa, na ku mu tuma ku kauka makaa kaa.¹² Keo o tuma kame o mupika no watu naye kame keo a ka mwolofala, na ku ka mu lupula ku muusa.¹³ Kona kuli o mulena neso silwa keo o amba ngao, 'Mo ni tenda ngepi? Moni tuma kandi mwanange no sakata kata. Mwendi mwaka mu kuteka.'¹⁴ Kono a limi no veine apa na ka mu mona, na kwambaulisa mu kachi koo, ngao, 'Mu mone o shwana. Tu mwi paye, ngao e liyoo ngo lipiluke lyetu.'¹⁵ Keo a mu yumbela panthi no silwa no veine na ku mwi paa, Kandi o mulena no silwa eso no veine mwa tenda eni ike? ¹⁶Mwa ka wiya na kwi paa ao a limi no veine, na kupa eso silwa no veine kwanu ao." Apa na i yuba, keo amba ngao, "Ko ina tendala ngeyo!"¹⁷ Kono Jesu keo oa topeela, na kwamba ngao, "Kandi eyi ina ñoliwa ya talusa ngepi: 'E liwe elyo a umbi na kana lyo nyiko lina piluka lyono kumba e lilulu?' ¹⁸O munu yoshe oyu ngwela peulu nelyo liwe mwa chokauka yemba emba, mane noyo lingwela kame mwa pwatuka."¹⁹ Kona kuli a ñoli na maprisita a kulu mwana saela ku mu kwata mwetho nako, ka kuli mwana limuka ngao etho nguli na tonola Jesu mono theneka. Keo e yapa ku mu kwata kwiyapa anu. ²⁰Kuno atha na ku mwendisa, na tuma makunda kundi a na kwongisa o ku luka, ngao nga mu waene mafosisa mu mangambaulo aye, keo nga twese ku mu tambeka ku muso na mu maata no mwendisi.²¹ Keo a wiya ku mwipula, kwamba ngao, "Muluti, twa limuka ngao wambaulanga na ku luta siwana, kame ko kwite sishweka kwanu kao, kono wa lutanga ou niti kutha na nthila tha Mulimu. ²²Mo nyiko mu mulao ngao otwe twike mutelo kwa Sesare, kapa nje?"²³ Kono Jesu no yubisisa o utali woo, na kwambela ngao, ²⁴"Mu ni monise ao mali no mutelo. Kandi siswaniso na lithina lyani eli lina ñoliwapo?" Keo amba ngao, "Sa Sesare."²⁵ Keo o ambela ngao, "Kona kuli mupe Sesare eyo ina swaneele ku piwa kwa Sesare, kame mupe Mulimu eyo ina swaneele ku piwa kwa Mulimu." ²⁶Na kwanga ku mu waena mafosisa mwowo mwambelo waye mu kachi no anu, kono muku komoka e kalabo thaye, keo a mwenena.²⁷ Apa a masaduki a mweya neya o kwaye, ao nambanga ngao ko kwe kala oku yoya no kwafu kao, ²⁸na mwi pula, kwamba ngao, "Muluti, Mushe mwana tu ñolela mulao wa kwamba ngao ku mona mukulwa munu o fa, oyu no lamanga o mukathi, kono na imwa kweleka mwana, minoya mulume a swanela ku lama mbiyama mu kulwaye, ngao nga twese kwelekelu mukulwaye mwana. ²⁹Mono kwi kala ana 7 a munu mweya mane o mukulu keo o lama mbiyama, na ku wiya kufa nje mwana, ³⁰o mwana oyu no wiili keo o wiya kwe ketha ku lama oyo mukathi naye. ³¹O mwana oyu no watu keo naye o wiya kame ku mulama, mane oshe a 7 keo a mu pwela ku mulama kono na imwa kweleka naye mwana, mane keo oshe keo a wiya kufa. ³²Mu manyima o mukathi naye keo o wiya kufa. ³³Mu nako no kwinguka kwafu, oyu mbiyama mwa piluka wani? Ka kuli oshe a 7 mwana mulama."³⁴ Jesu keo o ambela ngao, "Ana no muno mu kaye ao a lamanga na ku lamiwa. ³⁵Kono ana a shimbiwanga ku piluka a kwinguka kwafu ao komba twese ku lama kapa ku lamiwa kao. ³⁶Mane kame ko mbafu kao, ka kuli ana kwelele na mangeloi mane kame seli ana Mulimu, kwi kala kame ana ao mbenguka. ³⁷Kono eyi no kwamba ngao afu mba kenguka, shiwa Mushe naye no i mona, mu neku no sichachani eso no situmbuka, mwetho nako nesana Mulena ngao Mulimu wa Abrahamana na Mulimu wa Isaka mane kame Mulimu wa Jakobo. ³⁸Kona kuli pano Mulinu ka wanu no kufa kao, kono wanu no ku yoya, ka kuli o kwaye anu oshe a ku yoya. ³⁹A ñoli a mweya na alaba ngao, "Muluti, ona alaba siwana." ⁴⁰Ka kuli mwane yapa ku mwipula kame maputho mangi. ⁴¹Jesu keo o ambela ngao, "Ike apa kwambiwa ngao Krete mwana Davida? ⁴²Ka kuli Davida yofochi ambaula mu buka tha Lisamu ngao, Mulena esi amba kwa mwolyange Mulena ngao, 'O ni tomane ku likaa lyange no silyo, ⁴³ku twala apo mbo nika tendela a no ithimbo yoye ku piluka sipula soye.' ⁴⁴Davida kona kuli e sana Krete ngao, 'Mulena', kandi eni mwana Davida ngepi?"⁴⁵ Jesu mwana ambaula kwanu oshe mane na kwa lutiwa aye ngao ⁴⁶"Mu mamele a ñoli, ao a wapela ku ku manganga mwito no ku lepa na ku wapela ku lumelisiwanga mu kachi no patelo mane na ku wapela kwikala pa itulo no poso mu masinagoge kame na ku saelanga e itulo no poso pa mikiti. ⁴⁷Mane kame atha na kumbulanga a manthuwu no akatha fela, kuno atha na ku ku monalisa ku lapelanga matapelo aku lepa. Anu no ngeyo omba wana katulo thi kulu tha ku nyasala."

21

¹Apa Jesu na topela mwana mona a lume no ku fuma a paka e neo thoo mu sibulukelo no Tempele. ²Mwana mona kame o mukatha fela no kuutwa yopa naye o tu pene to twiili. ³Keo o amba ngao, "Ya sikuma na miambela ngao, oyu mukathi muutwi no mukatha fela yonyiko onapu yonene kupita a kwaye oshe. ⁴Ka kuli oshe apa napu e neo mwana shimbi peulu no ingi. Kono oyu mukatha fela, oye mwanapu ku tundisa peyi no wuutwi waye, kupeela soshe eso ana swanele ku yoyelapo."⁵ A mweya mwa natha na kwambaulisa e Tempele, omu thina kabele siwana na mawe no ku wapa na neo no teni, Jesu keo o amba ngao, ⁶"Kutha na inu mu mona ngeya, a maiwa eya ao shiwa liwe limweya kombo litenekiwa peulu tha likwalyo ku kana kumbuliwa kao." ⁷Keo a mwipula ngao, "Muluti, eyo ombo itendala nako mwike? E isupo mbo imonisa ngao itamba ku tendala ipi?" ⁸Jesu keo o alaba ngao, "Mu mamele ngao komuna ongiwa. Ka kuli o ungi omba wiya mu lithina lyange, kwamba ngao, 'O me yonyiko Krete,' mane, 'Na nako thina shenyene.' Ko muna koñeela. ⁹Apa mu yuba e milumo no kulwa na ku ku pilukela, ko muna nja nja, ka kuli yosheyi ya swanela ku tendala weli, kono a ma maneno ka wiya wangu kao." ¹⁰Kona kuli keo o ambela ngao, "A matunga mba lwisa a matunga ma kwao, mane e mibuso kame mbo thi lwisa e mibuso ethi kwatho. ¹¹Mbo kwi kala a lyamundandamo aku nenepa, mane kupaka na mwi baka no ku ku shutana namo mbo kwi kala nthala na mafu a ku bulela. Mbo kwi kala kame manako a kwi yapisa na i supo inene ya ku panena ku wilu. ¹²Kono eyi nje kale ikeye, anu mwa mi kwata na makaa oo na ku mi nyandisa, na ku mi kokela mu masinagoge na mu matolongo, ku mi twala na ku malena na kwa endisi oshe kabakala e lithina lyange. ¹³Eyo mo imiyela ngao mwi kale na lironolo lya kupa o upaki. ¹⁴Kona kuli mulemuwe mu michima thenu ngao ko mune kala na mwikaelo

weli owo mu tamba ku sebeisa mu ku ku lamwena.¹⁵ Ka kuli ome mo ni mipa mulomo na utali wa kwamba ngao ao a milwisa kana twesa kumi kwangisa kapa ku mi kaena.¹⁶ Kono mo mutha na ku ñusiwa kame na kwa shemi, na kwa penu, na kwa no mukowa wenu, mane na kwa onyi enu, kame mwe paa na mweya o kwenu.¹⁷ Mo mu thimbiwa kwanu oshe kabakala e lithina lyange.¹⁸ Kono shiwa uki o mweya ku mutwi wenu ka tamba ku sinyeya kao.¹⁹ Mu ku tiisetha kwenu monyiko mu tamba ku wana oku yoisiwa no myoyo thenu.²⁰ Apa mu tamba ku mona Jerusalema o thingulukiwa ku ita, keo mu limuke ngao o kumbuluka kwaye kwe kala pepi.²¹ Kona kuli mwetho nako ao ali mu Judea e tukele ku malundu, kame nao ali kale mu minthi a tateke kwi tuka, mane nao akali mu lyuwa kale kana kauka kwingena mu minthi.²² Ka kuli ao maiwa a kutha naku monisa anu o uyi woo, ngao yoshe eyi ina ñoliwa ngo itwese ku tendala.²³ O umai ombo wiyela akathi ao mba waniwa kuno ana lemupa mane nakathi ao mba waniwa kuno a yamwisa mwetho nako! Ka kuli o umowa ombo wi kalako mu kaye, kame na ungu ombo u tumbukela anu oshe.²⁴ O mba ngwisiwa kabakala o kutwa no lyonga, mane kame mba kwatiwa na ku twaliwa ku ka piluka a pika mu matunga oshe, mane na Jerusalema omba lyatangeliwa ku ungi no anu no mu kaye ku pitela e nako no anu no mukaye oku mbo thi kapwela.²⁵ E isupo mo imonala pa liwa, na pa kwethi, mane napa matungwethi, ku paka kame na pa kaye. A matunga mwe yapa ku njanja, ku ku komokela kabakala o mulumo no lilata no liwate na mañasha.²⁶ A lume mwa pwelaela ku tundela pa ku mowapa na pa ku tatela e inu eyo i wiyela a kaye. Ka kuli a maata noku liwilu omba nyungiwa.²⁷ Kona kuli mba mona o mwana munu yo wiya mu libui ku paka na maata no ku kula mane na kanya ethi nene.²⁸ Kono eyo apa mbo itateka ku monala, mwi mane ku nangula e mitwi ku topela ku wilu, ka kuli o ku yoisiwa kwenu seli kwe kala pepi.²⁹ Jesu keo o ambela e nguli ngao, "Mu topele e sitondo no feiga, na itondo ei kwayo yoshe."³⁰ Ku mona mu mona i tateka ku tupula a mashako, keo mu topele na ku limuka ngao e bumbi the kala pepi.³¹ Kona kuli, ku mona namwe mu mona eyo no ngeyo yo itendala, keo mu limuke ngao o mubuso wa Mulimu seli we kala pepi.³² Mu niti na miambela ngao, e mikowa thoshe kombo thi yundeele kao kuno kale eyo inu nje kale i wiye.³³ E liwilu na kaye mbo kapwa, kono a mai ange ao kombapu kao.³⁴ Kono mu ku tokomele mwofochi, ngao e michima thenu ko thina lemwenwa kabakala o kulya unyangunyu kapa kunwa mawala mane na ku yaana omo no ku yoyela, ngao elyo liiwa ko lina mi patisa kuno muna kana ku ku tukisetha.³⁵ Ka kuli elyo liiwa ombo lingwela anu oshe a yoya mu kaye weti simbande.³⁶ Kono mu tone kuno mu kopaula e nako thoshe, ku lapela yonene ku tiisa ngao ngo mu panduke ku inu yosheyo mbo itendala, mane kame ngombo mu twese kwi mana poso tho mwana munu.³⁷ Kona kuli Jesu mwana lutanga e nako no mwinonga mu Tempele, kame e nako no usiku mwana thanga ku kekalanga pa lilundu no itondo ya Olive.³⁸ Anu oshe mwana ku menekanga a masiku siku ku wiya ku mu tethetha mu Tempele.

22

¹Apo mukiti no singwa nombula ku paka mumela no ushenyena, owo mukiti kame mono wisaniwanga ngao Paseka.² A maprisita a kulu na a ñoli keo a kwambaulisa omo a swanela kwi paela Jesu, kono mwane yapa anu.³ Kona kuli Satani keo o ingena mu muchima wa Judasi Isikariota oyo no piluka no likumi na iili no a lutiwa aye.⁴ Judasi keo otha ku maprisita a kulu na makapitao na ku ka kuyuba noo omu a tamba ku shelekela Jesu ku mwaapa.⁵ Mwana wapela na ku ku yuba pa mweya ngao a mupe mali.⁶ No ku manga yofochi na ku tateka ku saela o mukwa owo a tamba kumwa monisa kuno anu nje ku limuka.⁷ E liwa no isima nombula mumela apa no likuma, elyo anu na kinanga e paseka,⁸ Jesu keo o tuma Pitrosi na Joani, kwambela ngao, "Mu ka tu lukisethe e ilya no paseka, ngao tulye."⁹ Na mwalaba ngao, "Wa saela ngao tuka lukisethe kupi?"¹⁰ Mwana alaba ngao, "Apa muke ngena mu munthi, mo muka angana munu oyu na ku tweke a kaula no meyu. Mu mu koñele ku nthuwo ethi aka ingena."¹¹ Keo muke pule oyo minya nthuwo ngao, 'O Muluti mwana tu tumu kwipula ngao, "E nthuwo ethi a tamba ku wiya ku lyela e paseka na a lutiwa aye the kala kupi?"¹² Mwaka mi monisa e nthuwo e thi kulu thili ku wilu ana lukisa. Muka thi lukise namwe."¹³ Kona kuli natha, na ku ka wana ngao e inu ye kala weti omo nambeela. Keo nao na ka tateka ku ka lukisa e ilya no paseka.¹⁴ Apa e nako no thi kuma, no tomana pamweya pa tafule na Apositola.¹⁵ Keo o tateka kwambela ngao, "Mo ina shukele yonene kulya nenu thino paseka kale nje ni yube oku kola."¹⁶ Ka kuli na miambela ngao, kombo nili kame e paseka kao keti apa mbo ku petala ngeyo mu mubuso wa Mulimu.¹⁷ Jesu keo o shimba e komoki, napa na mana ku ku tumela, no amba ngao, "Mu shimbe esi namwe, mu ku tapele mu kachi kenu."¹⁸ Ka kuli na miambela ngao, kombo ninu kame sa ku shemiwa ku sitondo no veine kao keti apa o mubuso wa Mulimu mbo wiya."¹⁹ Keo o shimba kame e isima, napa na mana kame oku ku tumela, no icholaula, na kwapa, kuno yo amba ngao, "Olu lonyiko o lutu lwange, ni mipa pano. Mu tendange ngeyo ngao mu ni anukange."²⁰ Mwana yoyola kame e komoki mu nthila no uku feka mu nako no mu laelo, na kwamba ngao, "Ethi komoki sinweno sipya so wonyi mu unyinga wange, owo u mi mwalela pano."²¹ Kono mu tokomele. O munuyo tamba kuni talula kuni sheleka twalya naye pano pa tafule.²² Ka kuli o mwana munu oye a koñela ambu omo kuna lukiseliwa. Kono o kwite u mai o munu oyo mu talula ku musheleka!"²³ Keo na tateka kutha na ku kwipaula mu kachi koo ngao kati ani mu kachi koo oyo tamba ku tenda eyo no ngeyo.²⁴ Keo kuwiya likañi mu kachi koo lya ku saela ku limuka ngao o mu kulu o kwoo opi.²⁵ Jesu keo o ambela ngao, "A malena no matunga o nyiko a kulu no ao matunga, kame nao a napiwa a maata no kwendis a nyiko a piluka no ku tenda o uwa ku neku no anu oo."²⁶ Kono ku neku thenu ko ku ne kala ngeyo. Kono eni, ku neku thenu kwi kale ngao o mukulu a kwelele na munyonyo, mane noyu endisa naye kame a kwelele noyu no ku sebetha.²⁷ Ka kuli o mukulu opi, kwoyu na tomana pa tafule noyu mu sebetha ku mu letela? Ka ngao oyu na tomana pa tafule kao? Kono mu mone ngao ome ne kala mu kachi kenu kupiluka wa ku mi sebetha.²⁸ Kono omwe mwonyiko muna tiisethe nange mu neku no miliko.²⁹ Kandi name na mipa o mubuso weti omo Tate nau nipela,³⁰ ngao ngo mulyele na kunwena pa tafule thange mu mubuso wange,

mane kame mo mu tomana pa itulo no ulena kutha na kwatula a masika likumi na meeli no ana Isilaele.³¹ Simoni, Simoni, o mone, Satani ona mi lombo ngao, a mi pepule weti uloto. ³²Kono ome mo ina ku lapeele, ngao e tumelo thoye ko thi na uka pashi. Kono owe mu manyima no ku piluka koye, o tiise emwa na poye."³³Pitrosi keo o ambela Jesu ngao, "Mulena, ina ku tukisa kutha noye mu tolongo na ku lifu." ³⁴Jesu keo o alaba ngao, "Na kwambela ngao, Pitrosi, o ndemba pelo ka tambeke kao, keti apo kalisa ku ni yaya twa kutha pa twaatu ngao koni limuka kao." ³⁵Keo Jesu o ambela ngao, "Apa no ni mi tumanga nje sikwama, na mukotana wambula mufao, kapa makatulo, ka mwendi mo no mu taamanga simweya?" Na mwalaba ngao, "No twimwa ku taama sinu." ³⁶Keo o ambela ngao, "Kono pano, oyu kwite e sikwama, a sishimbe, noyo kwite o mukotana no mufao naye au shimbe. Kona kuli oyu kana ku kwite o mukwale au ule na lipai lyaye." ³⁷Ka kuli na mi ambela ngao, soshe sange sina ñoliwa sa swanela ku tendala ngao, 'Mwana mu balela kwa bangauki.' Ka kuli eyi yoshe ina nuwiwa o kwange yatha na ku tendala." ³⁸Keo a mwambela ngao, "Mulena, o mone! E mikwale tho mbiili thino." Keo naye o ambela ngao, 'Kuna kwana.'"³⁹Jesu keo otha, weti omu na tendelanga, na kutha ku lilundu no itondo ya Olive, mane kame a lutiwa aye keo a mu koñela. ⁴⁰Apa na ka kuma, no ka ambela ngao, "Mu lapele ngao ko mune ngena mu miliko." ⁴¹Mwana siya kutha weti sibaka sa ku kumisa pa ku yumbela e liwe, na ku ka tongwama ku lapela, ⁴²kwamba ngao, "Tate, ku mona ndi wa saela, o tundise esi sinweno o kwange. Kono shiwa ngeyo ko ku na tendala eso ni saela ome, kono eso saela owe ngo si tendale." ⁴³Keo e lingeloi no liwiya o kwaye ku tunda ku wilu, ku wiya ku mu tiisa. ⁴⁴Kuno yoli mu ukalu, no lapela katata, mane na situkutuku saye no sipiluka weti unyinga wo woyela pashi. ⁴⁵Apa na kauka ku tunda ku ka lapela, mwana wiya ku wana a lutiwa aye ngao ana lala ka kuli mwana tenda lishamwa, ⁴⁶mane keo o wiya kwepula ngao, "Ike apa mulala ngeyo? Mwinguke mu lapele, ngao ko mune ngena mu miliko." ⁴⁷Kuno Jesu yo yambaula, popo, keo ku wiya limbuta, kwendela pa mweya na Judasi, oyo mweya no anu likumi na ili no alutiwa aye, kuno yo a enda ku poso. Mwana shenyena kwa Jesu na ku wiya kumu thipita, ⁴⁸kono Jesu keo o mwambela ngao, "Judasi, kona kuli oyu talula ku mu sheleka kuno o muthipita o mwana munu?" ⁴⁹Kuno ao ne kala na Jesu apa na mona eyo yo itendala, namba ngao, "Mulena, twa twesa ku kalise kulwa na mu kwale ndi? ⁵⁰Popo o mweya keo o keshula o mupika no muprisita o mukulu, na ku mu mbatula e litwi no ku silyo. ⁵¹Kono Jesu keo o ambela ngao, "Mu teneke weli! Popo keo o kwata e litwi noyo munu, na ku mu yoisia. ⁵²Jesu keo o ambela a maprisita a kulu, na ma kapitao no mu Tempele, mane na kulu no anu ao na mu wiyele ngao, "Mo muna wiye kushimba e mikwale na milamu, weti mwa shola mbuyi? ⁵³Apa ine kalanga nenu a maiwa oshe mu Tempele, ko mwa ni kambekile likaa kao. Kono thino seli nako thenu, kupaka kame na maata no lififi." ⁵⁴Mu ku mu kwata ku mu shimba, na mu twala mu nthuwo no muprisita o mukulu. Kono Pitrosi keo o mu koñela kuno yo endela pale. ⁵⁵Apa na manisa ku tumbula o mulilo mu lilapa na wiya ku tomana oshe pa mweya, Pitrosi naye kame keo o tomana noo pa mweya. ⁵⁶O mbiyama o mweya no mupika no mona Pitrosi yona tomana ku mulilo mane keo o mu topelisisa siwana na kwamba ngao, "Oyu munu naye mwane kalanga na Jesu." ⁵⁷Kono Pitrosi keo oku yaya, na kwamba ngao, "Woyu mbiyama, ome ko ni mu limuka kao." ⁵⁸Mu nako thinyonyo o mu kwaye kame keo o mu mona, na kwamba ngao, "Nawe o munu woo." Kono Pitrosi keo o amba ngao, "Woyu munu, kome kao." ⁵⁹Apa no ku pita nako thi mweya o mulume o mu kwaye keo o tiisetha na kwamba ngao, "Ya sikuma oyu munu naye mwane kalanga na Jesu, ka kuli Mugalilea." ⁶⁰Kono Pitrosi keo o amba ngao, "Woyu munu, koni limuka eyi o amba kao." Mu wangu wangu kuno yo yambaula, o ndemba keo o tambeka. ⁶¹Apa na ku temuna, Mulena keo o topela Pitrosi, popo Pitrosi keo o anuka e lii lya Mulena, apa na mwambela ngao, "Kale o ndemba pelo njekale a tambeke moni yaya twa kutha pa twaatu." ⁶²Pitrosi keo o paena panthi na ku ka lila ku bokola. ⁶³Popo a lume na kwata Jesu keo a kalisa ku mu shendemekela na ku mu pumaula. ⁶⁴Mwana mu fekeela na sito pa meo na ku mwipula, kwamba ngao, "O tae! Opi o munu oyu na ku fulu?" ⁶⁵Mwana toyaula Jesu na ka popo, kuno a mu nyefaula. ⁶⁶Apa no lisila, a kulu no anu na ku waneka pa mweya, ku paka na maprisita a kulu na ñoli. Mwana mu twala pa kuta no anu ⁶⁷na ku ka mwipula ngao, "Aiba ndi owe o Krete, keo o twambele." Kono keo o ambela ngao, "Shiwa ngao ni mi ambele, ko mwitana kao, ⁶⁸kame shiwa ngao ni mipule, ko muni alaba kao." ⁶⁹Kono ku tundela pano, o mwana Munu mwa ke kala ku likaa no silyo no maata a Mulimu." ⁷⁰Keo oshe amba ngao, "Shiwa ngeyo kandi owe yonyiko o mwana Mulimu ndi?" Jesu keo o ambela ngao, "Mu namba siwana yonyiko ome." ⁷¹Keo nao amba ngao, "Ike apa tu isaeela kame paki? Ka kuli otwe to fochi tuna ku yubele mu kanwa kaye."

23

¹E sikwata soo soshe keo simana na kuleta Jesu poso tha Pilato. ²Keo a kalisa ku mushendaula kwamba ngao, "Tuna muwana oyu munu ngao a yembula anu nolino litunga lyetu, akana kutopela Cezare na kwamba ngao oye yonyio O Kelesite O Mulena." ³Pilato keo o mwipula ngao, "Owe O Mulena no maJuda ndi?" Jesu keo o mwalaba ngao, "Onambelemo." ⁴Pilato keo O ambela amaprisita akulu na ungi no anu ngao, "Konaiwana ofosi ko yu munu kao." ⁵Kono na tundamena, kwamba ngao, "A undunganya anu, kuno yo luta mu Judea moshe, ku tatekela mu Galilea kuleta kuno." ⁶Keo Pilato apa yuba ngeyo, no ipula ndi oyu munu atundela ku Galilea. ⁷Apa neya ku limuka ngao ekala mushi no mata a Heroda, keo o tumena Jesu kwa Heroda oyo mu nako etho neli ku Jerusalema. ⁸Apa Heroda na wiya kumona Jesu, no wapela yonene, kakuli no saela kale ngao omu mone pa nako thile. No yuba eyae mane mwana wapela kumona e isupo nga itendiwa o kwaye. ⁹Heroda no twesa kwipula Jesu mu msi msngi, kono Jesu no imwa ku mwaalaba. ¹⁰A maprisita akulu na nyefuli oshe nemana, na uyi naku mushendaula. ¹¹Heroda na masole aye keo atukana Jesu ns ku mukolyawetha. Keo amu manga mu ito no inyai na ku musa kwa Pilato kame. ¹²Keo Heroda na Pilato atwesa kupiluka a onyi mwelyo liiwa, kakuli pakale neli a munu na mukwa sithimbo sae. ¹³Pilato keo o isaena pamweya a maprisita akulu na busi na ungi no anu oshe. ¹⁴na kwambela ngao, "Mono muni letele oyu munu ngao a yembutha anu, keo mumone ome, pa

ku mwipaula poso thenu no ni imwa kuwana ufosi kwoyu munu kutha neyo inu yoshe no mu mwangetha.¹⁵ Njeko,shiwa yo Heroda,kakuli mwana ka musula kuno kwetu,mane mumone,njeko shiwa simweya esi silukela e lifu esi anatende.¹⁶ Apa moni mupa ambu ku mbanjelo na ku mulukula." ¹⁷Petho nako Pilato mwana kwata swanelo thaku tesa kupanisetha a Majuda lipanditi omweya pa nako tha mukiti. ¹⁸Kono oshe keo akuwela pamweya,na kwaamba ngao, "Ko yumunu kao, kono otu panisethe Banabasi." ¹⁹Banabasi munu no pakiwa mu tolono na mulandu wa ulwanisi mu mulenen'i na kwipaa anu. ²⁰Pilato keo oambaula okwoo kame,kuno yona wapele ngao, a lukule Jesu. ²¹Keo akuwela,ngao, "Omwipae,omwipae."²² Keo oamba okwo kame aka ni watu, "Ike,kandi unyangunyu mwike owu ana tende oyu munu? Kona iwana ufosi owu utwesa kuleta lifu kwoyumunu kao. Kona kuli mu manyima no ku mupa aka mbanjelo,keo moni mulukula."²³ Kono keo atwalela na mai noku lungwala,kwamba ngao a ipaiwe. A mai o keo aleta ngao Pilato ayubisise. ²⁴Pilato keo o kutukisetha kutenda weti omwana saelela. ²⁵Keo olukula oyu na saela oyu no pakiwa mu tolono na mulandu no ulwanisi na ku ipaa anu. Keo oalukwela Jesu kutho mu na wapeela.²⁶ Apa na mutwala ngeyo keo apitula na Simoni noku Cirene,ku tundela ngeyo kwelyo litunga,keo amukambeka esifapano ngao ashimbe,ku kon'ela Jesu.²⁷ Oungi no anu,na kathi kuno ana chokauka emichima na ku lila,na twesa ku mukon'ela. ²⁸Kono apa na apilukela,Jesu keo oamba ngao, "Omwe mwana no akathi a Jerusalema,kumuna lila kabakala lyange,kono mulile libaka lyenu neli no anenu. ²⁹Mu mone, a maiwa awiya awo mbo kwa mbiwa ngao, kufuyawethiwe a mauma na mabumo owo nakana kweleka po,na mele awo nakana kuyamwisa po. ³⁰Keo mba tateka kwambela a malundu ngao, 'Otungwele,mane na ku lundu otunyoyno ngao,otufেকে. ³¹Kakuli mona atenda ngeya kuno eitondo yoili outala esi mbo sitendala sinu mwike ko kuna kukuta?"³² Alume akwao, no ikebenga iili,mwa natwaliwa pamweya naye ngao nawo aka ipaiwe.³³ Apa naka kuma ku sibaka sisaniwa ngao,"Katendele," apo keo aka mungongotela pa mweya neyo ikebenga simweya kweli no silyo esikwaso kweli no simowe. ³⁴Jesu keo oamba ngao, "Tate oaswalele,kakuli kalimuka eso atenda kao." keo a yumba ngetha,na ku tapa eikumango yae.³⁵ Anu nemana ku komoka kuno a malena a mukolyawetha kuno amba ngao. "Mwana twesa ku yoisa akwae. Mu mu teneke akusoise eni yofoti aiba endi oye yo Kelesite Omwana Mulimu,oyu na ku ketela."³⁶ A masole nao na mupupukisa,kuno a mushenyena, na ku muchupwa esitondo no Vinega. ³⁷Kuno amba ngao, "aiba endi oe o mulena no maJuda,oku yoise ofoti." ³⁸Na tuleka sisupo peulu thae no simonisa ngao, "Oyu yonyiko OMulena no Majuda."³⁹ Omweya no ikebenga no sinyenthaala apo jeo si mutongwetha na kwaamba ngao, "Kowe o Kelesite kao? oku yoise ofoti na ku tu yoisa natwe." ⁴⁰Keo omukwae omu mwenisa,na kwamba ngao, "Kandi ko we yapa Mulimu kao kakuli wekala mu mulandu no ku atuliwa mumweya naye?"⁴¹ Tuneiku kuwana kuno baken'isa mulao, kakuli twa piwa eyi ina lukele emilandu thetu. Kono oyu munu yu njeko ounyangunyu ana tende."⁴² Keo o amba ngao, "Jesu ngoka ni anuke apo ka kuma mu muso woye." ⁴³Jesu keo o mwambela ngao, "Ya sikuma nakwambela ngao, "Pelo ngeya mokekala nange mu Paradise."⁴⁴ Neli mu nako no mutanu na kamweya,keo e milema thifekela elitunga lyoshe keti apa no thi kwaena enako no mutanu na tune. ⁴⁵Apo e liwa no lipiluka wilu. Eliina no mutempele keo liyatuka twiili.⁴⁶ Ku kuwena na linthwi no ku lungwa,Jesu keo o amba ngao, "Tate mukachi no makaa oye,naleta omoyo wange." ⁴⁷Apa na mana kwamba ngeyo, ofa. Apa o mucentorion na mona eyi no itendala,keo o lumbeka Mulimu,na kwaamba ngao, "Ya sikuma oyu neli munu wa kuluka."⁴⁸ Apa e nyangela no anu no thikuwana pamweya peso sibaka na ku mona yoshe ei no itendala,na ku thika kuno aku fula pamele. ⁴⁹Kono oshe ao na mulimuka,mane na kathi ao na mukon'ela kutunda ku Galilea,emana ku tambamena,kuno ana kukomokele. ⁵⁰No kwikala,o mulume no isaniwa Josefa,neli omweya no aendisi. Neli mulume muwa wa ku luka. ⁵¹Oyu mulume no imwa ku kwaitana na mi nano mi nto tho. Mwa na tundela ku Arimatea,o mulenen'i no maJuda,kame mwana saela ngao a twese kuwana o mubuso wa Mulimu.⁵² Oyu mulume,notha ku kamona Pilato ku ka lombola olutu lwa Jesu. ⁵³No shimba olutu ku shelumuka,kuno yona luthinga thinga mu maina o mawa, na uka lupaka mu mbumbo no thishimwa mu liwe o mo no mukana ku bumbekiwa kale o munu.⁵⁴ Neli liiwa lya witukiso,mi eSabata neli pepi ngao thi tateke. ⁵⁵Akathi na wiya na Jesu ku tundela ku Galilea keo atha na ku kamona e mbumbo nomo o lutu lwae no lu shendekeliwela. ⁵⁶Na ukuluka na ku ka lukisa manuko na maathi. Eli no Sabata na pumula kutha na mulao.

24

¹A masikusku eli no sunda, a kathi mwana menekala ku mbumbo, ku twala e mtondo etho na lukisa. ²Mwana ka wana e liwe lina alumunwa ku tundisiwa ku mbumbo. ³Kono apa nengena mu kachi, ka ka waine e sithimbi sa Jesu kao.⁴ Mono ku tendala ngao, kuno ai lyangana kweyo, mu wangu wangu, a lume aili keo a monala poso tho kuno ana ku manga mu yapalo no kwesa. ⁵Kuno ao a kathi ai kwite o umowa mane na ku nyongamena o lu pala pashi, ao a lume keo a ambela ngao, "Ike apa mu saelela oyu no ku yoya kwa no kufa?"⁶ Kali muno kao, kono onenguka! Mwa nuke omo na miambela yo ili ku Galilea, ⁷kwamba ngao o Mwana Munu mwa piwa mu makaa no anu no sibi na ku kepaiwa, mane mu liwa no watu mwenguka kame."⁸ A kathi apo na anuka a mai aye ⁹mane keo a siya e mbumbo na ku wiya ku tonola yoshe kwa alutiwa aye no llkumi no mweya na kwanu oshe. ¹⁰Popo Maria Magadalena, na Joana, na Maria o inawa Jakobo, ku paka na akathi a kwao onyiko naka tonola yoshe eyo ku mapositola.¹¹ Kono ao mai mwana yubala weti litangu ku mapositola, mane na imwa ku yubsisa nao a kathi. ¹²Kono Pitrosi keo o yoyoka na kwi tukela ku mbumbo, ku ka nyongamenamo na ku ka topelamo, no mona a maina o fochi ali pashi. Pitrosi keo o funduka kutha ku munthi, kuno yona komoka ngao sike esi sina tendala.¹³ No ku monala, anu aili mwelyo liiwa atha ku munthi no lithina lya Emausi, ou nou kwata ma mailo a kutha pa 7 ku pana ku Jerusalema. ¹⁴Mwanatha na ku kwambaulisa yoshe eyo ina itendala.¹⁵ Mono ku tendala ngao, kuno aitha na kwambaula na ku kwipaula pa mweya, Jesu yoñene keo o monala na kwendela noo. ¹⁶Kono a meo oo mwana kwanga ku mu limuka.¹⁷ Jesu keo o aipula ngao, "Mwa ili mwatha na ku kwambela ya mwike kuno mwenda ngeyo?" Ne mana

kuno ana komoka. ¹⁸O mweya, no lithina lya Kleopa, no mwalaba ngao, "Kandi o we o fochi mu Jerusalema oyu na kana ku limuka eyi no itendala mwano maiwa ndi?" ¹⁹Jesu keo o ambela ngao, "Inu mwike?" keo a mwalaba ngao, "Ya Jesu no ku Nazareta, oyo no piluka mupolofita, no kwata a maata na mai poso tha Mulimu na poso no anu oshe, ²⁰mane nomo a maprisita a kulu na busi etu na mupa ngao a mwatulele lifu na ku mu kokotetha pa sifapano. ²¹Kono mono tu sepa ngao oye yonyiko mbo lukula Isilaele. Ya sikuma, kame shiwa ngeyo, pelo seli liwa lya watu ku tundapo no itendalele. ²²Kono mane, a kathi tuli noo pa mweya ana tu komokisa, mwana menekele ku mbumbo a masiku siku. ²³Apa na kana ku ka wana e sithimbi saye, mwana ka ku thiki, ku wiya kwamba ngao mwana ka lota ku ka mona mangeloi ao na kambele ngao a yoya. ²⁴A mweya o kwetu ao nathi ku mbumbo, nao mwana kawana weti omo nambele a kathi. Kono Jesu oye kale nje ku monala. ²⁵Jesu keo o ambela ngao, "Omwe nombula kuyubisisa kame no michima no ku liyeya kwitana e yambo yoshe no yambiwa ku mapolofita! ²⁶Ka monyiko mu swanelo ngao Krete a yubisiwe ku kola ngeyo, pechi eni mba ke ngene mu kanya thaye? ²⁷Kona kuli ku tatekela kwa Mushe na ku twalela ku mapolofita oshe, Jesu mwana tha na kwa tonwela mu mañolo e inu yoshe i tonola oku yoya kwaye. ²⁸Apa na shenyena o munthi owo na ke ngena, Jesu mwana tenda ku monisa weti a eketha kutha ku poso. ²⁹Kono keo a mu tundamena ku mwambela ngao, "Oikale netu, ka kuli seli usiku kame na liwa lyeka." Kona kuli Jesu keo o siala noo. ³⁰Mono ku tendala ngao, apa na tomana kulya noo pa tafule, mwana shimba e isima, kwi fuyawetha, na ku i cholaula, keo o apa. ³¹Popo keo a meo oo a tona, mane keo a mu limuka, kono kame keo o ku yonga pa meo oo. ³²Keo a kwambela munu na munu ngao, "Ka ngao e michima thetu mo thi na tumbuka mushi thetu kao, paya a nambaula netu mu nthila, na paya kame anathi na ku tu tonwela a mañolo?" ³³Na yoyoka mwetho nako na ku ku thika ku Jerusalema. Mwana kawana ngao a lutiwa no likumi no mweya mwana ku wana pa mweya ku paka nao ne kala noo, ³⁴kuno atha na kwamba ngao, " Ya sikuma emwa Mulena one nguka, mane kame ona ku monalisa kwa Pitrosi. ³⁵Kona kuli nao a tonola eyi ine kala mu nthila, mane nomo Jesu ana ku monalisethe o kwoo apa ana cholaula e isima. ³⁶Kuno atha na kwamba ngeyo, Jesu yofiene keo o imana mu kachi koo, na kwambela ngao, "O ku lukuluwa kwi kale nenu." ³⁷Kono na yokoka yonene na kwi ngeena umowa, na kwelela weti a mona silumba. ³⁸Jesu keo o ambela ngao "Ike apa mu monala ku bilaela?" ³⁹Mu mone mu makaa ange na mu makondo ange, ngao yonyiko emwa ome. Muni kwata kwate mu mone. Ka kuli silumba kosa kwata nyama kapa ifupa kao, weti eyi ni kwite ome." ⁴⁰Apa na manisa kwamba ngeyo, no a monisa a makaa aye na makondo aye. ⁴¹Na imwa ku yubisisa kabakala o ku wapela na kwata, kame mwana ku komokela. Jesu keo o ambela ngao, " Mu kwite ya kulya muno ndi?" ⁴²Keo a mupa e sipala nosi no ku panika, ⁴³mane keo o si shimba na ku silya kuno a mona. ⁴⁴Mwana ambela ngao, "Paya no ni kala nenu, mono ni mi tonwela ngao yoshe eyi no ifoliwa ome mu mulao wa Mushe na mapolofita na mu lisamu ngao keti i monale." ⁴⁵Keo o shokola e mi naano thoo, ngao a twese ku yubisisa a mañolo. ⁴⁶Keo o ambela kame gao, "Kuna ifoliwa, ngao Krete mwa ipaiwa kame mwe nguka kwafu mu liwa no watu. ⁴⁷Kona kuli o ku baka na ku swalela no ibi kwa swanela ku kutathiwa mu lithina lyaye kwanu oshe, ku tatekela mu Jerusalema. ⁴⁸O mwe mwa paki neyo yambo. ⁴⁹Mu mone, ome mo ni mi tumena eyo na mi sepisa Tate. Kono mwi kale ngeyo mu Jerusalema ku pitela oko mba mi manga a maata ao a tunda ku wilu. ⁵⁰Jesu keo oa panisetha panthi kwa twala keti oku na ka kumena ku Betania. Mwana imeka a makaa aye na kwa fuyawetha. ⁵¹Mo no ku tendala ngao, kuno yo ya fuyawetha ngeyo, keo o ku tapa noo mane keo otha ku wilu. ⁵²Kona kuli ao mwana mu fungwamena na ku kalisa ku ku thika ku Jerusalema kuno ana wapele yonene. ⁵³Mane keo a shimba nako thile kwi kala mu Tempele kuno atha na ku lapela Mulimu.